

نور و مر و قانہ کی دہ گمہ نن

نازاد بینجوینی

2017

ئەو مەرۇقانەي دەگمەنن

نوسىنى

ئازاد پىنجوئى

۲۰۱۷

ناوی کتیب .... ئەو مەرۆخانهی دهگمەنن

نوسینی .... نازاد بیتجویتی

تایپ و ههلهچن .. رهوه‌ند بیتجویتی

هه‌خشه‌سازی به‌رگ .. خه‌لیل ئە‌نوه‌ر

پیداچونه‌وه ... نوسهر

دیزاین .. کۆمپیوتهری بانوو

نۆره‌ی چاپ ... چاپی یه‌که‌م

سالی چاپ ... ۲۰۱۷

چاپ .... چاپخانه‌ی شارستان

تیراژ .... ۵۰۰ دانه

نرخ : (۱۰۰۰) هه‌زار دینار .

ژماره‌ی موبایل ... ۰۷۵۰۸۱۵۰۴۱۱

ژماره‌ی سپاردن (۱۸۹۶) له به‌ڕێبهرایه‌تی گشتی کتیبخانه‌ی گشتیه‌کان

سالی (۲۰۱۷) ی پێدراوه .

(ئازاد پىنجۈنى و ..... ۋىستگەيەك) ..

ئازاد پىنجۈنى بەر ئەۋەى ۋەك كەسايەتتەكى ئەدەبى بىناسىن يەككە ئە ئەكتەرە دىيارمەكانى بۋارى ھۈنەرى ئواندىن كە تەنھا ئەك ھەر ئواندىن بەلكو نوسەرى چەندىن دراماۋ شائۇ و سىنارىيۇ چەندىن كورتە فىلىم بۋە ... بەرھەمەكانى ئە زۇرىك ئە كەنلە ناوخۇيى و سەتەلايتەكاندا نىشان دراۋە و بەردەوامىشە ئە كاركردن تا ئەم ساتەش ئە ھەردوۋ بۋارى ھۈنەر و ئەدەبدا خاۋم ئەزمونىكى دىيارە ئە نوسىنەكانىدا ...

ئەمەش پىمان دەئىت كە ئەم نوسەرە بەردەوام ئە نوسىنەۋە و نامادەمكى بەردەوامدايە ... ۋە خاۋم بىركردەۋەيەكى ورد و قولە و دەچىتە ناخىيى نوسىنەكانىيەۋە و پشۋو درىژە ... ۋە ئە نوسىنى ھەر بابەتتەكاندا دەتوانم بلىم ماندوۋ بۋون ئاناسىت تا ئەۋ پەرى گەيشتتى بە رۇح و خەيالىدانى كەسايەتتەكان ..... ۋە زۇر بە وريايىيەۋە ئەۋ كەسايەتيانە ياخود بلىم ئەۋ مەزەنە دەگەنلە دەستنىشان دەكات كە ئە سەريان دەنوسىت .....

نوسىنى ئەم كىتەبەى ئازاد پىنجۈنى ئە سەر كەسايەتتە دىيارمەكانى ئەتەۋەكەمان رىگايەكى دوۋرو درىژى ناسىنى كەسايەتتەكانى بە شىۋازىكى ۋاھا ھۈنەريانە بۇ كورت كرەۋىنەتەۋە ..... كە ئە

خۇندەندەدى يەكەم رستەوۋە تا كۆتايى پەلكىشمان بىكات و چاۋدېروانى
يەك ئە دۋاي يەكى نوسىنەكانى بىن ...

نەمەش خۇي ئە خۇيدا ھۈنەرە .... ۋە من دۇنيام ساتە ۋەختىك بە
رېۋىيە كە نوسىنەكانى ئەو نوسەرە بە فىلىمى دىكۇمىنتارى بىكرىت ....
نەۋەشمان ئە ياد نەچىت كە ديارە نوسەر دىيەۋىت نەرشىفىكى نۇنى
كەسايەتى و داھىنەرىكانى نەتەۋەكەمان ... بە نەۋەدى نۇى بىسپىرىت و
پىنيان بلىت نەم نىشتىمانە ئە خۇرا نەھاتەۋتە بوون ... ۋەك نەۋەدى
(لامارتىن) دەلىت : خۇلەمىشى مردودەكان ۋالاتيان دروست كىدوۋ ...

خەم و نەندىشەكانى نوسەر ئاۋىتەى ھەناسەو بۇجى ئەو
كەسايەتپانە بوۋە كە قەسەى ئەسەر كىدون بۇيە ئە خۇندەندەدى
نوسىنەكانىدا دەيان پىرسىيارمان بوۋ بەرۋو دەكاتەۋە و ۋەلامەكانىشى
بۇ نىمەى خۇنەر جىنەشتوۋە كە پى دەچىت ۋەلامەكانىيان ھەر ئە نىو
نەو سەرچاۋانەدەن ... كە پاپەندىن بە بەرھەم و نوسىنەكانى مەۋقە
دەگەنەكانەۋە ...

نازادى نوسەر بە شىۋازىك رابردوۋ ئىستا و داھاتوۋى بەيەكەۋە
گرى داۋە ... كە ئە بەردەم دەيان رەھەندى جىيا جىيا دا پامان دەگرىت و
بەپامانىكى قولمان دەسپىرىت ... بە جۇرىك كارى ئە سەر سەرۋىت
كىدوۋ .. كە ھەست دەكەيت ئەۋانىش كارمكتەرى گشت سىنارىۋ و
نوسىنەكان بىن ... بەتايىت (باران) كە بوۋتە كارمكتەرىك ئەك ھەر

ئەگەر ھەنەرمەندەكاندا بەلكو ئەگەر ئەدەبىيەكانىشدا ھەمان
كارمكتەرن ...

ئازاد پىنجونى ئەگەرچى ئە زۆرىيە نوسىنەكانىدا ئاوى بارانى
ھىناوۈ و لىزە و ئەوى ئاۋىتقەى عەشقى باران بوۈ زۆر بىرمەندانە
ھەرجارە و دەۋرىكى پىنداۈ كە ئەمە بە نوسەرە ساناکان ئاكرىت ....

پىنجونى ئە نىو چاىخانەى گەلدا وەك كەسىكى ئاساىى بۇ
چاخۋاردنەۈە و دانىشتن ئەچۈتە ئەوى بەلكو بە سەرنجىكى قۇلەۈە
دەچىتە نىو وىنە ھەئاسراۈەكانى دىۋارەكانى چاخانەى گەل و
ۈنەكان دەخاتە جۈنە و دۋاجار ئە نوسىنەكانىدا بە خەيالىكىمان
دەسپىرىت كە پىشتەر پەيمان پىنەبىردۈۈە .... مەگەر ھەر ئە
بۇمانەكەى (چاۈەكانى) بزورگى عەلەۋىدا بە دىمان كىرىپىت ...

نوسەر جوانىيەكانى ئەۋسای شار و شاعىرەمەزنىكانى ئەۋساتە
ۈختە ئە يادناكات و جارىكى تر دەيان ھىنىتەۈە نىو ژيان و ئە
كاىەكانى ئەمىرۇدا بۇلىيان پىندەبەخشىت و ھەرىكەيان وەك پالەۋان
دەردەخات ... كە ئە راستىدا

ئەۋكەسايەتياۈە پالەۋانى نىو مىژۋۈى گەلەكەمانن ...

نەۋەشيان پىرەمىردى نەمر و قانعى مەزن و گۇرانى داھىنەر و
بىكەسى نىشتەمان پەرۈر و سىكوچكەى بابان (ئالى و سالم و
كوردى) محوى پاىيە بەرز و ۈھەر ۈھەر ۈھەر سىمى شۇرشىگىر و
ئەجەى كۆرۈنۈتا دەگات بە كەمال سابىر .....

نوسەر بە مەشەو نەو ستاوه نەسپ و عەرەبابەنەكانى نەوساش نە
يادناكات و بە گالىسكە ناوى دەبات بە بينىنى نەو گالىسكە يە ئىدى
ئىمەى خوينەر خوشحال دەپىن بەوى بۇ جارىكىش بىت بە يادى
نەوساوه سوار نەو گالىسكە يە بىپىن ... و تىبفكرىن .. بۇ يادى جاران
..... نوسەر بە مەشەو نەو ستاوه بالندە بىنازەكانى نەم شارە و
پەرەسىلكە سپەكانى ناوتتە كەردووه كە ھەمىشە نە سايىەى تىرامانى
نەم مەرقۇمە دەگەن نە ھەناسەيان نە گەل ھەناسەياندا بەرە و جوانى
سروشت و ھەناسەكانى ژيان نە گەل ھەر بىر كەردنەو يەكەندا بۇ
داھىنانەكانىيان بە سەر سەريانەو نە شەقەى بال دەدەن و ھەمىشە بە
ناوازيكى غەمگىن بۇيان دەخوينن .

ھەموو نەمانە نە ھەزرى نوسەردا دەچنە سەر پەرەو دواجارىش بە
خويندەنەو بىيان جوانترىن دەقمان پىندەبەخشن و چىزىك بە خوينەر
دەدەن .... دواجار نوسەر نەم كىتەبەدا دەيەوئىت نەو ھەمان پى بلىت .. كە
ناوى ھەريەكىك نە داھىنەرانى وەك عوسمان چىواری مامۇستاي شانۇ و
بە ھەلوىست و شاعىرانى وەك محمد عمر عوسمان و بەكر پشەدرى و
سەلام مستەفا بەرز دەنرخىنى و پىمان دەلىت كە بە شانازىو مېزوى
نەدەب و ھونەر نە نامىزىان دەگىرىت و بە مەرقۇمەيەتى دەلىت با
ھەمىشە نە ژىر سايەى داھىنانى مەرقۇمە دەگەنەكاندا وچانىك
بەدەين .....

ئىبراھىم رەھوف

بەرايى...

ئىكايە ئىگەزىن .. دەبا باران وەك عاشقىنىكى دىۋانەنى زەۋى بە دەم
ئاۋازى ژىيانەۋە . ھىندى ھىندى دابكات . ئىگەزىن . دەبا دەريا شە پۇلى
راستەقىنەنى خۇى بىدات و باخى عەشقى بىسپىزىت بە نەۋرەسەكان . بۇ
نەۋەنى چەندەھا مېۋەجاتى مېھر و خوشەۋىستى بىتتە بون .

با ئاسمانىش فراۋانتر مائىناۋايى ئە ھەر ئىكەيەكى باران بىكاۋ
.. ئامىزى ھىمىنانە بۇ بىلندەكان بىكاتەۋە .

ئىگەزىن دەبا ... باران ... ھەمىشە بىبارى ... گەر نەبارى بونمان
دەبىتتە دۋاى ھىچ

ئاخر مە ئەگەل ھەر تەنىيەكى باراندا .. تەنىياتر دىمە پىش چاۋ
قۇلتر گۈشەگىرى مە دەبىتتە ئازارى رۇج .

دۈننى تىزىمانم بۇ ئاسىنى ژىيان بە حەزورى باران بوو .
جۋانى خۇلقابوۋ .. دىل تامەزىرۇ بوو .. ژىيان ئە دىرەۋى راستەقىنە لاي
نەدابوۋ .

بەلام نەمرو ... نەبارانىك بە ۋىستى مە ... نە دىلىكى پاراۋ بۇ عاشقى
ژىيان ... نە جەسرەتىك بۇ ۋىژدان ... ھەست پىناكرى .
سەپىنانىش ... تارىكى و تارىكى و ... ھەر تارىكى .

كە وايە بۇ ئەۋى ئە تەك باراندا . دىروازى ئەو تارىكىيە بۇ ئەبەد
دابخەين ... بۇ ئەۋى بۇجىمان ئاسوودە و كىلگەى دىلمان ھەمىشە
پاراو .

ومەن با وچانىك پىكەۋە ئە سايەى پىاۋە دەگمەنەكاندا بە ئارامى
بەدىن ... گەرۋابكەين .

ئىدى باران بەردىوام دەبارىت و عىشق نۆى دەبىتەۋەو تارىكى ئە گۈر
دەنرى . و سۆز و مېھرىمان والآتەر دەبىت .

تەكايە وەن .... مەن چاۋەپنى بارانى پاكژ كەردنەۋى سەرجەم
دەكانە . ھەركاتىك نىۋە بە تەمەزۋە ھاتن .

ئەۋا ئە تەك باراندا ژۋانىك ئەگەل بۇجى پاكى مەۋقە دەگمەنەكاندا
سازنەدەم و .

بەنەسپاى بە گۈنپە تەر بوۋەكانىياندا دەچرىنەم ... تەكايە دىروازى
بۇجى پاكىتان والاكەن .

دەمانەۋىت . ئە نىۋ ئەو بۇجە پىرۋەتەن بېينە دىرونىشىكى پەيتارە بۇ
پەرتۈكەكانتەن .

ئەۋە مەۋقە ناۋازمەكانن كە ھەرياد رەسى چاۋە داخراۋەكانمەن ئە ناست
جۋانىيەكانى گىتتىدا .

ئەۋە ۋشەى پەرشنگدار و پەر داھىنەرانەى نىۋ پەرتۈكەكانىيانە كە
ھەرگىز ناھىلن ئەگەل باراندا جودا بىن . ئەۋان بۇ ئەمرى ... ژىنى خەم
ھەلگەرتۈۋ يان ھەر چەركە ساتىكى خۇشى ژىيانىيان بە نىمە بە خشىۋە .

خۇشيان ھەمىشە ھەناسەي جەسرەت و تەنبايى و نازارەكانى ژيانيان
ئە كۆل ناوہ ... كە تاكە ئامانجيان نەمىيە بۇ مېژوو . ئە وجودى
داھىنەكانياندا .

ئاخ ... بى ئاگان ... ئاخ ... نېوہ ئە كوئىن . . . مەرگ كېياريكى
ھەمىشەيە ھاكا زەمى كرد ... ئاخ ئە بى ئاگائيتانە تا ھەتكوش
باران بە باشى ناسن .

ومرن ... تىكايە وەرن با ھەمىشە بە ئاوتەي ھەناسەي دەگمەنەكان
بتوانىن ھاورىيەتى باران بىكەين . ۱۹

تىكايە بەلگەي بى بىنەماو گريانى درۇ يىنە مەكەنە پاساو بۇ بى
ئاگائيتان . ئە ئاست ئەم دەگمەنەكاندا .

گەر دەتەنەوئىت نەبەنە كۆيلەي ناھەقى و دورە پەريزيتان ئە واتى
ژيان .

تىكايە وەرن . گەر دەتەنەوئىت ... ئەلف و بىنى شانۇ فير بىن و ... دەقى
خۇمالى ئە ئامىز بگرن . گەر دەتەنەوئى قسە خۇشى شار نەجەي كېنوو
، عەولە سىسى شۇرېگىر و چىخەف و لالۇفانبا بىناسن و ئە بۇنى گولە
زەردەكانى حاجى شىخ تىر نەبىن ... وەرن با سەردانىكى بۇحى چىنوارى
تەنيا بىكەين .

تاكو سىنەتان پېر نەبەوہ ئە ئاھو جەسرەت تا ئەوئى نەبەدا باران ئە
چاوانتەنەوہ دابكات و ھەورەكان تىيادا بە ناسۇرى بگرىن .

گەر دوتانه ویت له نازاری گه لا هه ئومریوه کانی پایز ناشنابن به
 ناشنایتان ... وهرن با هه ناسه مان له تهك هه ناسه هه ئومریوه کانی
 همه عومهر عوسمان ناویته بکهین و هه میسه له په نچه ره پونه کانه وه
 جه نه رالی پایز بیینن .

گەر ئاواتتانه .... بى دەنگى دابگىرىسىنن وبەھەشتى عەشق بېينن ...
گەر خولياتانه بېنە نىشتىمان پەرور و لە پىرۆزى خاك و
خوشە ويستى مرقاياه تى بېنەش نەين .

ومرن با پیاسه یه کی بارانای له تهك به كر پشدمری شاعیردا . یکهینه
دوا ونیستگه مان . بۆ نه وهی وانه یه کی عه شقانه ی لی و مریگرین . بۆ
مرۆ ئایه تی

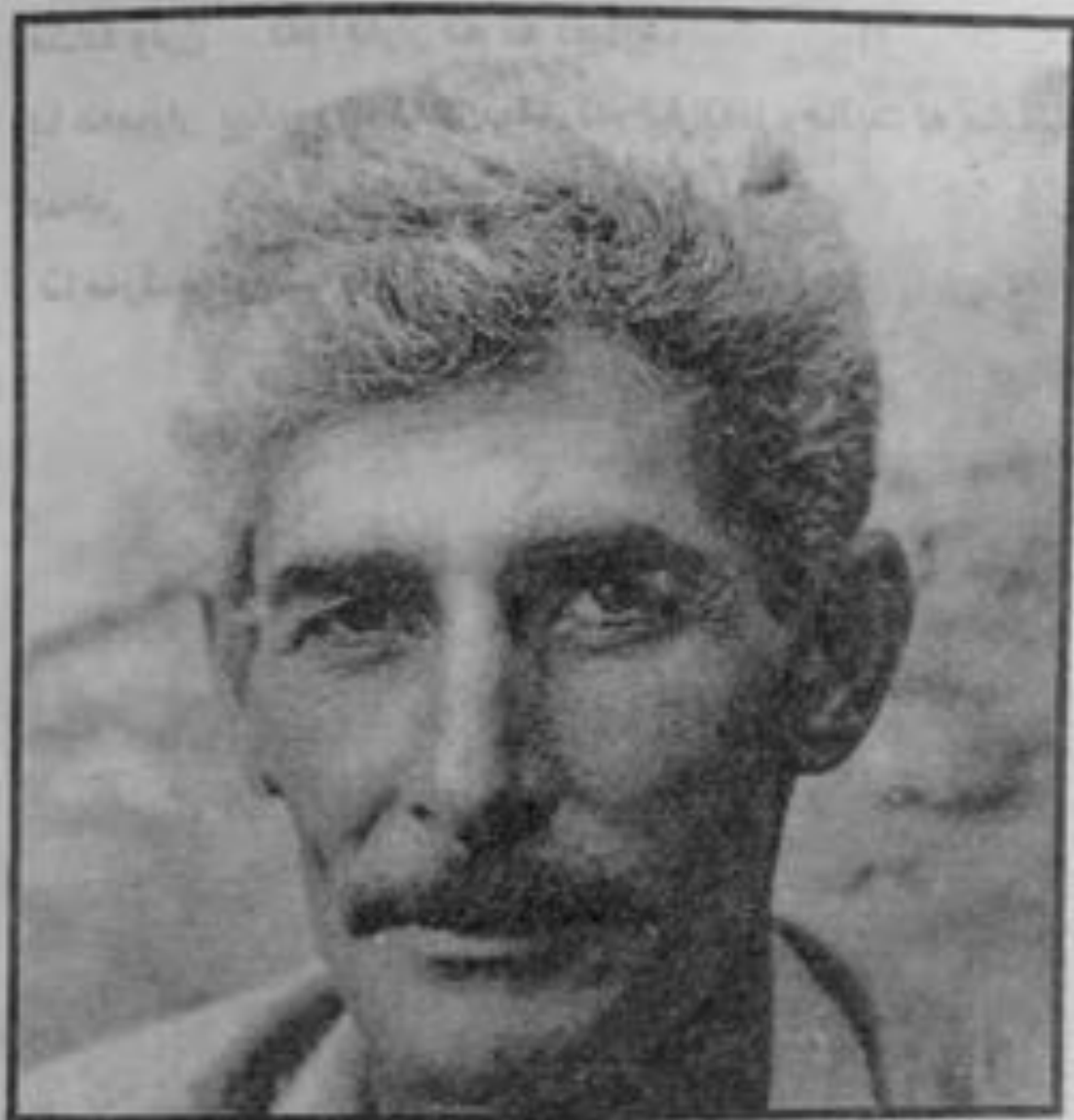
گەر مەبەستانە بۇنى ئازادى بىكەنە واقع و نىشتمانان نەدرىت بەكرى
و نەبنە كۆيلەى ناھەقى .

گەر ئاۋاتە خۋازن . خەمى شەۋتان نەبىتە جەسرەت . بۇ كۆمارنىك . كە
بەدۋى پارچە ئانىكىدا . شەۋتا بەدىانى ئە پىناۋىدا سەر پىننەۋە .

گەر تامه زىرون . نه حيكمه تى پهرسيكله سپيه كان و جوانترينى
بالندىكانى ناسمان تى بگهن و بزائن . گهر ناتانه و نيت . هه موو
پۇرئىكتان بېيىته ۲/۱۶ نهوا تكايه ورن . با به دواى سهلام مسته فائ
ماندودا بگهرين .

تەكايە وەرن ... ئەوا باران نەم نەم دەبارىت .....؟
با ھەمووان پىكەو ھە تەك نەمى ئەو بارانەدا وچانىك ھە سايەياندا
بەدەين .
تا مەرگ نەبوو ھە كرىار.

- ئازاد پىنجوئىنى -

(پیاوێز تەنیاکە)

چیتواری مہزن لہ ہزری مروٹایہ تیدا بہ
نہ مری ماوہ تہوہ

چەند بە تامەزرۆو بەناسکی ئەو بەیانیه باراناویه چێواری
تەنیام بینی ئەو شەپۆلی بێدەنگی و تێڕامانی بەدیار تکهی بارانه
تەنیاپهکاندا کردبوه دواين وێستگهی بینین بە ئەسپایی مژی ئە
جگەرەکهی ئەداو هەناسە تەپبووەکانی بەرمو ناسمان بەرز دەبوونەوه.
بێدەچوو ئەچاو مروانیدا بێ

مروغیکی پاک و بیگهره... تکه‌ی بارانه که شهریان بوو له‌سه‌ری بۆ
 نه‌ومی هه‌رکامیان زوتر به‌ری بکه‌ون و ناوێته‌ی بیگهردی نه‌و بن، پیاوه
 مه‌زنه‌که به ناسکی و به زوهدوه له‌بیرکردنه‌ومی خۆیدا بوو سه‌ری
 هینواش هه‌نبری چاوی نه‌ده‌تروکانه له ناسمان، ناسمان هینمانه
 جینواری نه‌دواند.

بینی ووت . . . .

سلاو پیاوه ناوازمکه... سلاو ماته مینترین مروفت... چ ساتیکه چ هیمنیه که
له ناخی بیرکردنه و هتدا له قولایی نهم شارمدا به ته نیایی به دیار نه و
بارانه وه دگریت نهی نابینی هه مووان یاده و مریه کانت پیروز ده که ن
نهی ههستی پیناکه ی بارانه که شه ریانه له سهرت ته نها له به رنه وه ی
به خه مده و له نامیزت بگرن و هیچ نه یی که مینک له خه مکه کانت به با

بىر ۋە ئەگەر بەدىئىي بولغانى چىراغنى شادىا بىتۈرۈش
ھەتتە ئەو باراندا بەنارامى وچاننىڭ بەدىئىي.

تۇ دىلدا ئەو بىر مەزگىلى مەھەلە كەتتى ۋە بەنارامى ھەتتە
ھەتتە بىر نەرسىنى ئەم شەرى. چاۋمىر بىر چىنار چاۋمىر بىر ھەر
دەت...

ئەم جەھەتتە نەرسىنى كەچى تۇ ھەتتە سەھەرى بىر نەرسىنى ئەم
ئە چىنار بىر كەچى ھەتتە. بۇ ئەم بىر بىر بىر بىر بىر بىر
بىر...

مەزگىلى بەدىئىي ھەتتە نەرسىنى ھەتتە بىر نەرسىنى
مەزگىلى بىر بىر. ئاخىر نەرسىنى مەزگىلى. ئەم دىلدا كە تۇ ئەم
تەننىيەتتە چەتتە مەزگىلى. دىلدا مەزگىلى ئەم دىلدا
پىرۋەتتە چاۋمىر بىر بىر. چىنار ھەتتە. تۇ نەرسىنى ھەتتە
خەتتە نەرسىنى ھەتتە. بىر نەرسىنى ھەتتە. تۇ بەتتە
چاۋمىر بىر نەرسىنى ھەتتە. ھەتتە.

مەزگىلى تەننىيەتتە دىلدا... تەننىيەتتە دىلدا ھەتتە
بەم. چەتتە تۇ نەرسىنى تەننىيەتتە تۇ نەرسىنى ھەتتە
ھەتتە دىلدا بىر نەرسىنى ھەتتە ھەتتە... ھەتتە.

ئەم ئەم نەرسىنى ھەتتە ھەتتە ھەتتە (ھەتتە ھەتتە ھەتتە)
ھەتتە ھەتتە ھەتتە ھەتتە ھەتتە ھەتتە ھەتتە
ھەتتە ھەتتە ھەتتە ھەتتە ھەتتە ھەتتە ھەتتە

ئەوانىش تەنبا ئەبۇون. ئىدى ئەو كاتەۋى تەنبا مائىتەۋە ھەمۇو
شتىك ئەتەنھايدا دىقى كىر تەننەت (گۈلەكەي غومەرىش) ئەي
(گۈلە مىخەك) بۇنا ئەۋىش سىس و لاۋاز ئە چاۋمېۋانى ھەناسەكانى
تۇدايە. بەلكو جارىكى تىر بىدەيتەۋە ئە بەرىيەخەي لاپەرە پىر شىۋىكانى
ئەۋە لالۇ قانىياش ئەۋلاۋە بۈستى كە چاۋمېۋانى قەتەس ماۋە
بۇتەنھاى خۇت و قەلەمەكەت بۇ تاۋىكىش ژىر ناپىتەۋە.... ناھو
جەسەتتى ئە دوۋرى تۇ

مىۋەكان زۇر ئەمىزە بەزەۋىان وتۈۋە كەسروشت پىرۋىيەكانى تۇ
ئەياد ناكات مە ئەو مىۋەكانە دەنەم كە ھەستىيان بەجۋانى شاكارمىكانى
دەكرد ھەرگىز ھىچ مەردومىك جورنەت ناكات ئە پىش تۈۋە ناۋى شانۇو
چىرۋەكانى (چىخۇف) بەننىت تۇ پىش ھەر كەسىك پىرۋىيە بەۋ دوانە
بەخىشۈۋە ئەراۋىر دوۋ تەننەت بۇ ئاينىدەش كەۋاتە تۇ مەزنى مەزنىر ئە
ھەمۇو شتىك....

ئىتر بەجىت دىلەم جگەرەيەك پىنكە و دەستت بىخەرە ژىر چەناگە
بارىكەكەت و پىرۋ ژىر ئەۋ چۈمەيە بىۋوسە بۇ ئاينىدە ئەۋ مىۋەكانەي
كە ئەۋاتاي ژىيان ئەگەشتۈۋىن بۇ ئەۋانەي كە نەمىشە شانۋىيەكانىيان
ئە كەشىكى سارد و سېۋى مەۋەتدا نەمىش دەكەن.

ئىدى مە ھەمىشە ئەپىش تۈۋە فرمىسك دەپۇم تۇ گىريانى خۇلت
ئەبىنىۋە ئەۋانەيە ھەمان كات ئەشۋىنىكى تىر بەگىريانەكانى تۇ مە

دەنەۋايم كەۋايە چاۋەكانت بىنوقىنەۋ بەدەم بىر كەردنەۋەۋە لىگەرى با
 فرمىسكە كانم سەرتا پاي لەشى مەندوت كەمىك نارام بگەنەۋە.
 ھەنگاۋىك لەژىر ئەۋ (چوخمەيە) ۋەرە پىشتەر با بارانەكە بەتەۋاۋى
 تەرت بىكات ھەربۇيە شەرىانە لەسەرت ئابىرم كەۋتەۋە چاۋەرى بە.
 پىۋاۋىكى شۇر شىگىرى نىشتەمان پەروەرى ئەم شارە بەنيازە بىتە
 دىدەنىت.

مال ناۋا پىۋاۋە مەزەكە..

چىۋارى مەزەن كە بارانەكە دەۋچاۋى بەتەۋاۋى تەركەدبۇ
 زەردەخەنەيەكى بۇ ناسمان كەردوۋ ۋەرىگىرا بەرەۋ دىۋارى ژىر
 چوخمەكە تەباشىرىكى لەگىرفانى چاكەتەكەي دەرىھىنا بەدەم گۇرانى
 خوايە ۋەتەن ناۋاكەي دەستى كەرد بە نوۋسىن لەسەر دىۋارەكە كە ئەم
 چەند دىۋەرى نوۋسى....

ئەي مېھرىبانىن كەس ئەگەر ھاتى بۇ مائەكەم با چرايەكت
 بەدەستەۋە بىت ۋ بەدەستەكەي تەرت پەرتوكىك لەپەرتوكەكانى
 چىخۇف بۇ ئەۋەي لەۋۋەناكى ئەۋ چرايەۋە بىتۋانم بەنارامى سەيرى
 كۆلەنەكانى شاربەكەم ۋ بەنوۋسراۋى نىۋە ئەۋ پەرتوكە نوۋمىدىكتان پى
 بىبەخشم.

غەلبە غەلبى خەلىكى بەرگوى كەۋت لەنىۋ سەنتەرى سەراۋە تا كۆلانى
 سابونكەران جەمەي دەھات ئەخەلىكى پىۋاۋىك بە ھەلەداۋان ۋ ھەناسە

تونديه‌وه ډايډم‌کرد و ډډې به خه‌نکه‌که نه‌دا بارانه‌که‌ش تا ده‌هات
زياتر به‌ليزمه ده‌باري.

نه‌و به‌نيازبوو به‌رمو چوخمه‌که هه‌نگاو بنيت هه‌رواشي کرد هه‌رچون
بوو خوی له‌و هه‌شاماته قوتار کرد و له‌مبه‌ري چوخمه‌که وه‌ستاو
به‌هه‌نسه برکينه چاوی به‌ملاولادا ده‌گيږا خوشحالي به‌روويدا دمرکه‌وت
کابرايه‌کي باريکه‌له‌ي بالابه‌رزي بيني که سه‌رتاپاي ته‌رېوو له‌ژيږ
ديواري چوخمه‌که به‌دهم کيشاني جگه‌رموه خه‌ريکي نووسيني سر
ديواره‌که‌يه کابرا چاوی بريه سر ديواره‌که چه‌رده‌وکه‌ن نه‌و ناوه‌ي
ته‌نيبوو له‌گه‌ن نه‌ماني دوکه‌له‌که نيډي تواني نوسراوی سه‌رديواره‌که
بخوينيته‌وه.

با رووناکی ببه‌ين بو نه‌و شوينه‌ي که تاريکي و زولمي تيندايه با نوميند
و هيوا ببه‌ين بو نه‌و شوينه‌ي که هيواو نوميندي تيندا نيه با له رووناکی
شانوييدا به‌رمو ناسو هه‌نگاو بنين کابرا به زمرده‌خه‌نه‌وه ٬ به‌و په‌ري
خوشحاليه‌وه له‌به‌رخويه‌وه ووتي که‌وايه خويه‌تي که‌وايه نه‌وه پياوه
مه‌زنه‌که‌يه چووه نه‌ويه‌ر شه‌قامه‌که‌و نزيک له چوخمه‌که به‌ده‌نگيکي
هينمانه ووتي:

ماموستا چينوار گيان... مامه چينوار گيان.

چينوار که گوڼي له‌م ده‌نگه بوو به‌هينواشي ناوړې دايه‌ومو ته‌باشيره‌که‌ي
ده‌ستي خسته ناو کوني ديواره‌که‌ومو فويه‌کي له‌ده‌سته باريکه‌کاني
کردوو ده‌ستيکي هينا به‌جه‌ناگه‌يدا.

بەدەم بىر كۆندەم چاۋى خستە سەر كاپراۋ پىنى ووت:
سلاو... (ئەولە سىس) .. ئەو تۇى.. چى تۇى ھىناۋە بۇ ئىرە...؟
ئەولە سىس باۋەشى كىرە بە چىنۋارداۋ تونۇ كۆشى بە خۇيەۋە چىپاندى
بە گۈنپە تەرىپۋەكانى چىنۋاردا
دىارە ناگات ئەو خەشاماتى خەنگە نپە ھاتوون بۇ رېپىۋان؟
چىنۋار بە تىرمانىكى ھولەۋە بە ئەولە سىسى ووت
رېپىۋان بۇچى؟ بۇ مەگەر كەس ھەيە گۈى ئەو خەنگە بگىرى بۇ مەگەر
ھەناسەى نازادى بۇ مەزەنەكان ماۋە .
ئەولە سىس ھەنگاۋنىك ھاتە دواۋە و سەيرى چاۋەكانى چىنۋارى كىرە كە
ھەستى بە نامۇيى دەكرد ئە چىنۋاردا بە دەنگىكى بەرە بە چىنۋارى ووت:
نپە بۇ نازادى بۇ شانۇ بۇ ژيان پىۋىستمان بە خۇت و خامەكەتە دەپى
ھەر ئەگەلەمان بىت . . چىنۋار دوۋىارە كەۋتەۋە بىر كۆندەۋە ھاپلىك
ئەگىر ھانى چاكەتەكەيدا بوۋ دەرى ھىناۋ سەيرىكى كىرە ئەسەر بەرگى
ھاپلەكە نووسراۋو ھاپلى ژمارە (۶۷) ئەنىۋ لا پەرىكانى ھاپلەكە
لا پەرىپەكى چىچ و ئۇچى دەرىپنا دای بە ئەولە سىس.
ئەولە سىس چاكەتەكەى پاكىشا بەسەر سەرىۋە بۇ ئەۋەى لا پەرىكە
تەرىپە بىت چاۋى خستە سەر نووسىنەكە ئەسەر لا پەرىكە نووسراۋو
(دەتۋانن سەرتاپاى ئەشم بسوتىننن بە لام بە لاشەى گىرگىتووم ناتۋانن
ھۆرىپە چاىپەكى پى گەرم بىكەنەۋە).

ئەولەسىس لاپەرەكەي نوساند بەسنگىدەو بەزەردەخەنە يەكەو
ووتى:

-ئىدى پىنويست ناكات تۇ غەزىت بىكىشىت مامۇستا چىنوار بەلام
نەتوانم ئەم نووسىنە بەرم و كۆپى بىكەم بۇ ئەو خەلكە بۇنەو
ھەمووان بىلىنەو

چىنوار بە زەردەخەنە يەكەو بە ئەولەسىس ووت: بىگومان
ئەولەسىس بە ھەلەداوان چىنوارى بە جىنەشت دووبارە گەرايەو دەستى
خستە سەرشانى چىنوار و بە خەمبارىەو بە چىنوارى ووت:
مامە چىنوار وا ھەست دەكەم نەمۇ ئەو رېنپىوانە كۆتايى
ژيانە... دەزانم تۇمىژو و دروست دەكەيت

بۇ ئايندە كەس نازانىت من چىم كەردو و دۇنيام كە ئە يەكەن ئە
شاكارەكانت باسەم دەكەيت . . چىنوار دەستىكى ھىنا بە قەزە
تەربەكەيدا و بە ئەولەسىس ووت دۇنيابە... دۇنيابە ئەيادى ناكەم .
ئەولەسىس بە دەم و تەو و نووسىنى سەر ئە لاپەرەكە بەرمە ناو
خەلكەكە پۇشت بە دەنگى بەرز نووسراوى سەر لاپەرەكە دەوتەو
چىنوار سەيرىكى كاترەمىرەكە دەستى كەرد سەرىكى ئەقاند و
ئەبەرخۇيەو ووتى بۇ نەھات جگەرەيەكى ئە پاكەتەكە دەرهىناو بە
پاشماو و جگەرەكە تىرى دايگىرساند چاوى بىرپىو و
ئەسەرونەسەرى شەقامەكە سەبۇنكەران و ھەرواش دەستە
تەربەكەكانى كە بارانەكە ئەزىز كوونى ئەوحى چوخەكەو دەھاتە

خوارى گرتىبىۋى بە جەناگە يەۋە سەيرى جەشاماتەكەى نىزىك سەراى
دەگىرد كە چۇن ئەو خەئكە ھاۋار دەكەن ئە پىنناۋ ئازادىدا دەستى
كەسىك... كە خستىيە سەرشانى داىپىراند ئە سەير كىردنى ھوتاف كىشەكان.
ئاۋرى داىيەۋە (ئەجەى كۆپنۈۋ) بوو چىۋار قۇلى گىرت و ۋاى پىسكاند
بۇزىر چوخمەكە و پىنى ووت وىرە بىرام. وىرە. با ئەۋە زىاتىر تەپ
نەبىت. بارانەكە بە خۇر دەبارىت..

ھا خالە كىرۋو چى تۋى ھىناۋە بۇ ئىرە... ئەجەى كىرۋو بەتەنىشت
چىۋارمەۋە ئەزىر چوخمەكە ۋاۋىستا و بە چىۋارى ووت:
-زۇر دىم خۇشە. زۇر... ئەمشەۋ خەۋىكى زۇر خۇشم بىنى

ھەروا بە زىردەخەنەۋە كە سەيرى يەكتىيان دەگىرد ۋاچار بەتەنىشت
يەكەۋە پائىيان داۋو بەدىۋارى زىر چوخمەكەۋە ۋە ئاراستەى چاۋىشىيان
بۇ ئەۋبەر كە دىرتۋىيەكى گەۋرە دەپىنرا ھەروا سەيرى دىرتۋەكەيان
دەگىرد كە چۇن بارانەكە گەلاكانى پاك دەكاتەۋەۋە يارى بە گەلاكان
دەكات دىنگى تەكەى بارانەكەش كە دەيدا ئە ئەۋجەى چوخمەكە
ھەستىيان بە ئاۋازىكى نامۇ دەگىرد ئەگەل بىنىنى ئەۋ دىمەنە دىرھىنەى
كە بالى كىشاپوۋ بەۋ ئاۋەدا بۇجى چىۋار و كۆپنۈۋ ۋابەستە بوۋبوۋ بە
بە يەكتى ھەمۇ ھۆكارمەكەش بارانەكە بوۋ.

چىۋار مۇتىكى قۇلى ئە جگەرمەكەى داۋ سەيرىكى كىر پىۋەى ئەماۋە خىرا
جگەرىيەكى تىرى پىكردوۋ بە ئەجەى كىرۋو ووت:

دەي... قىسەم بۇ بىكە. گۈنەم بۇ گىرتى ھىوادارم گىرەنە دەي خەۋنەكەت
 ۋەك خەۋنەكەنى مەن نەبىت كە ھەرگىز ناھىيە دەي خالە كېنە
 قىسەم بۇ بىكە ۋەك قىسە خۇشەكەنت كە بۇزەنە دى ھەزاران مەۋى پى
 ئارام دەكەيتەۋە .

كېنە ھەردە دەستى چىۋارى گۈشە ۋە خۇشەكەيتەۋە ۋەتە:
 نەخەۋنەكەمدا تۈم بىنى كە ئەنە ھەزاران گۈلدە دانىشتىۋەن ۋە مەن
 دەنەۋسەۋە بۇ نەۋە بىكەيتە شاكار نەۋ شاكارەي مەۋەكەيتە ئەبىرى
 ناكەت بەنە تۇ خەرىكەۋەت دەنەۋسە ئەسەر زىانى مەن... دەستەكەنى
 تەندە گۈشە .

توخا راستىيەكەي ۋەيە... چىۋار تۇ بەنەيازى كەرىكى ۋەي...
 چىۋار زەردەيەك گىرتى ۋە دەستى خەستە سەرشانى نەخەي كېنە دىنىيە
 كەدەۋە كە ئەۋە خەۋنەيە راستىيە .

نەخەي كېنە چەندە جەرنەك ئەخۇشەيدا بەرەۋەۋە سەرى كىشەي بە
 ئەۋەكەي چۈخەكەدا ئاۋى نەۋ بارانەي كە تەيەيدا كۈيۈۋەۋە بە جەرنەك
 ھاتە خەۋەي ۋە تەۋەۋى چىۋار ۋە نەخەي كېنە تەۋەۋى چىۋارى مەزەن
 خۇشەكە بۇ بەۋ تەۋەۋە زۇرچەۋەۋى دەكەدە دىۋارى چۈخەكەۋە
 دەۋەۋە:

بەخەسەتەۋە بەرامبەر ئەم دىۋارە شىندەي جىۋەۋە بۇزەنە دەۋەستە
 ۋە خەفەتەيە ۋەۋ ۋە ئاۋۇز ۋە كۈشەدە سەرتەسەرى دىل ۋە دەۋەۋە
 گىرتەۋە، بە تەۋەۋە ئەي باران ھەۋەۋە ئەۋ شتەنە ئەياد دەكەم

بەتەربوونم ئىدى بىزگە دەپت ئەنە ھامەتتەكانى بۇزگار
بەتەربوونم دوو وشەي زىياتر دەنۇوسم بەھۇي تۆۋەن دەتوانم زىياتر
پىلاۋە جوامىرەكان بىناسم ئەي باران.....

ئەھەي كېرەك بەخىرايى چەند ھەنگاۋىكى ناۋ ئە چىنوار ئورگەۋتەۋە
چىنوار ۋاقتى ۋېما بە كېرەك ۋوت كە بۇ كۆي دەۋا ھىشتا خۇ قەسەيان
ئەكردۈۋە بە ئارمىۋى دىلى خۇيان كېرەك بەدەم ۋاكرەنەۋە بەرەو
شەقامى سەرا بەدەنگىكى بەرز بە چىنۋارى ۋوت:

كە ئەو ھەۋانە خۇشە دەپت ئەنىۋ شاردا بىلۋىكەتەۋە بەلى ئەھەي
كېرەك ۋوت بەخىرايى ھەۋەك ۋەۋە سىس چىنوار ئەنیا مایەۋە
بارانەكە خەرىكەۋ ھىۋاش دەۋىۋەۋە دوۋىارە چىنوار چاۋى دەگىرا بەو
ناۋدا ئەبەرخۇيەۋە ھەر دەپت بۇ ئەھات زۇر دۋاكەۋت كەۋتەۋە
بىر كەنەۋەيەكى قولى كۈمەنلىك خەلىك دايان بېرى ئەو بىرە قولى كە
بەخىرايى بە شەقامەكەدا دەۋىۋەۋە ۋە جەنارەيەكىيان بەسەرشانەۋە بوو
چىنوار سلاۋىكى بۇ كەنە ۋە پەرسى كە ئەو جەنارە كىيە كەسەك كە ئە
پىشەۋەي جەنارەكە بوو بە چىنۋارى ۋوت ئەۋە (شەھىد پىشەۋە) چىنوار
ناھىكى قولى ھەنكىشاۋ فرمىسك بە چاۋەكانىدا ھاتە خۋارى كە ھەر
دۋىۋە فرمىسكىكى ئەگەل دۋىۋەي بارانەكە دەكەۋتە سەر زەۋىۋەكە ۋە
بەرەو خۋار دەۋىۋەۋە بۇ لىۋارى شەقامەكە ئەزىر چۈمەكە ھاتە
دەرى ۋە چەند جارىك ۋوتى ناخ پىشەۋە... ناخ.

چەند ھەنگاۋىكى نا بەرەو جەنازەكەو بەخەلكەكەى ووت: تىكايە
تاۋىك رايگىر سەيرىكى بارانەكەى كرد و ووتى:

ئەى باران بە بەرزىەو ھەرگەى خوشەوئىستى بۇ پىشەرەو بەخەرە سەر
پشت چۈنكە ئەو ھەموۋانى خوشەوئىست.

جگەرەيەكى پىكرد و بەخەلكەكەى ووت:

ھەقىقەت ئەناو دلى ھەموو مەزۇنەكاندا ھەيە دەئىت مەزۇنە خۇى
ھەنگاۋى بۇ بىئىت و بەشۈننىدا بگەرئىت كاكە پىشەرەو ھەرزوو ئەو
ھەقىقەتەى دۈزىەو ھەكردىە چىرايەك بۇ رىگەى ژىانى . . بەتەننىەكە
بەسەر سەرىەو ھەلەمەن با بارانەكە لىنى بەدات ئەو زور عاشقى باران
بوو تىكايە بەرئىگەيەكى ھەقىقەتدا تەرمەكەى بەرئى بگەن ئەو ھەمىشە
رىگا پىرۈزەكانى كەردبوو رىنى ھەنگاۋەكانى . . چىۋار ھاتەو ۋىر
چۈمەكە چاۋى ھەر لەسەر جەنازەكەى پىشەرەو بوو تاكو ئە چاۋان
وونبوو چىۋار ئىدى بىرستى لىبىرەبوو دەستى كرد بە كۈكە و ھەرواش
دەستى بە سىگىەو ھەگرتبوو دىاربوو نازارى ھەبوو دووبارە سەيرىكى
كانترەمىرەكەى كەردبوو چەندجارىك ووتى:

سەيرە بۇ نەھات . . دەمىكە چاۋەروانم . .

ئە پىر دەنگىك ھاتە گۈنى ئەدورەو كە بە بلىندگۇ ھاۋارى دەكرد نەرى
خەلكىنە چىۋارى مەزۇنەكان نەدىۋە تىكايە ھەركەس نەۋى بىنىۋە با پىنى
رەبگەيەئىت بەخىرايى بىروات بۇ ھۈنەكە سەرجەم نەكتەرمەكان بە
جەستەى ساردو سىرو بى گىيانەو ھەچاۋەروانى ئەودان بۇ نەۋەى ئەلف

و بىنى شانۇيان فېرىكات ئەم دەنگەي چەندجاريك بەرگوى كەوت
دەنگەكە تا دەھات نەزىكتر نەيدا بە گوى چىواردا .

ئەو كەسەي كە بە بىلەنگۇ قەسەي دەكرد ھاتە سەر شەقامەكە چىوار
سەرنجى دا ئەو كەسە (مستەفا نە حمەد) بوو . يەكترىيان بىنى مستەفا
بىلەنگۇكەي فېرىداو بە ھەلەداوان بەرەو لاي چىوار بۇشت و باۋەشى كرد
بە لاشە تەربوۋەكەيدا بارانەكە ھىۋاش بوۋەوۋە بىلەنگى پالى كىشاپوۋ
بەو ناۋەدا ئەوۋ نە چوۋ ھوتاف كىشەكانىش سەرايان چۆلكرەبى .

چىوار جگەرەيەكى دا بە مستەفا نە حمەد و بىنى ووت :

ۋەرە ژىر چوخمەكە با ئەوۋ زىاتر تەز نەبىت ھەناسەيەكى ھەلكىشاۋ
بە مستەفاي ووت بىرپا دەمزانى بۇ ھەندىك ئە مەۋقەكان بە باران
بىزار دەبن ئەكەتەكدا بە بىلەنگىيان ھەموۋ شىتەكت پىلەبەخىش .

مستەفا بە زەردەخەنەيەكەۋە ووتى :

بۇ من گىرنگ نىە ئىگەرى با مەنىش ۋەك تۇ تەرىم گىرنگ ئەۋەيە تۇم
دۈزىۋە چىوار گىيان من ھەمىشە رەگى گۈنەكان بە دەستەۋەيە و ئاشنام
بە چارەنوۋسى تەرى باران . درەختى بۇخى من ئەناراستەي چاۋەكانەۋە
تەنھا تۇى . . ئەۋانە گەرى ئىمە چاۋمېۋانى تۈين ھەموۋان خەرىكى
خوئىلەنەۋەي دەقەكەتن كەي دىنەت بىرستمان ئىبىراۋە ، چىوار بە دەم
بىر كىرەنەۋەۋە بە چىچكانەۋە پالى دا بە دىۋارى چوخمەكەۋە سەيرىكى
مستەفا نە حمەدى كرد و ووتى :

دۇنيام ھىشتا خەلك مېھرىبانىيان نەناسىيە مچە گيان دۇنيام ھىشتا
نازانن ئە زەردە خەنەيە كدا چ جوانىيەك شاردراو تەو.
نازانم.. نازانم..

بۇچى مەزگىلىدە ساتەش ئەگەن گۈلە مېخە كدا ئەگەن گۈلە غومەر
ئەگەن گۈلە زەردەكان ئەگەن (چىخۇف و لالۇقانىيا) بېگانە و نامۇيە...
بۇ نەبىت و ابىت.. خىراكە بېرۇ بۇ ھۈنەكە.. نەمانەي كە ووتەم بە
ئەكتەردەكان بىلى ئىدى ئە واتاي پىرۇزى شانۇ تىندەگەن بېرۇ دوامەكەو
من ئە چاومېروانىدام.

مستەفا نەحمەد زۇر خۇشحال بوو بە چىنوارى ووت گەر ئىمە بۇزى
سەدجار خۇشبەختى بېجىزىن دىسانەو ئەگەر بۇزى سەدجار ھىرى
ھەنگاۋەكانى شانۇ بېين ئەو ئەزىر سايەي خەيائە نەفرىندراۋەكانى
تۇيە ئەي پىاۋە مەزەكە.

مستەفايىش بە خىرايى چىنوارى بە جىھىشتو ئەو ووتانەي دەوتەو بە
بلىدگۈكە چىنوار پىي ووتبوو.

بارانەكە خۇشى كەردىمۇ چىنوار كە ھەستى بە نازار و ئەرزىن دەكرد بە
جەستەي مەندۇيەتەو ئەزىر چوخەكە ھاتە دەرمۇو ئە شەقامەكە
پاۋەستا سەيرىكى ھەرچوار لاي خۇي كەرد شەقامەكە چۇن بوو چىنوار
بىرستى ئىبراھىم ئىدى نەيدەتوانى ئەو زىاتر چاومېروان بىت سەيرىكى
باداۋ ئەبەرخۇيەو ووتى:

دیارە نایەت زۆرم چاومېرى کرد. باشتر وایە خۇم بېچم بۇلای. بەئى ھەر دەبى خۇم بېچم. . بە شەقامى سابونکەراندە چووە خواری. شارمات و مەنول تەنھا دەنگى باندەمکانى ناسمان دەھات کە جارجارە دەیانخویند بە نازاریكى زۆرەوہ لہ (چاخانەي کریکاران) لايدا و چایەكى زۆر بەخیرایى خواردەوہو بەردەوامبوو لہ رۆشتن، ھەرواش بە چاوە ماندووەکانیەوہ سەرنجى (چىای گۆیژى) دەدا لہ بەرخویەوہ ئەم وشانەي دەوت بە نازاریكى زۆرەوہ:

نەوا مەن ھاتم... دۇنیابە دىم. تکایە چاومېرىم بە بەرمو لای تۆھەنگاو دەنیم بە کۆلانە کۆن و خانوہ قورپینەکانى شاردا رەت بوو بووناکى گلۆپىكى کۆنى بەسەر دەرگای مائیکەوہ بینى تىزما بۇ بووناکى گلۆپەکە. زەردەخەيەك گرتى سەیریكى ناسمانى کرد چاوى بریووە باندەمکان کە چۆن بەدەورى یەکتزیدا دین و دەچن بى نەوہى بخوینن چاوى لەسەر باندەمکان لا بردوو سەیری شارى دەکرد کە ھەستى دەکرد جگە لہ ویرانەيەك لہ ھىچى تر ناچى جگەرەيەكى داگیرساند ویستى مژى لیبدات نەیتوانى جگەرەكە بەدەستە لہ رزیوہکەيەوہ کەوتە سەر زەویەكە ھەستى بە نازارى تەواوى جەستەي کرد ھەروا بەدەم سەیرکردنى بووناکى گلۆپەکەوہ بەردەوامبوو تاكو بووناکى گلۆپەکە نەما چاومکانى بەھینواشی داخران کەوتە سەر زەویەكە و سەیریكى ناسمانى کرد کە جگە لہ تاریكى ھىچى بەدى نەدەکرد بە ناسمانى ووت سلاو. نەمووت ھەردىم...

(ھىواو جەزى مەن بەرەو پووناكى.. لەژيانمدا ئەو ھېو تەركى خۇش
نودى خۇم كەرد تا بېمە سايە بۇ خۇشى دۇست. ئەي ياران).

دوایین ھەناسەى داو گىيانى دەرچوو.

شاركش و مات باندەكان بە ناسمانەو ئەشەقەى بال كەوتن تەپ و
تۆز و خۇنىكى رەشى زۇر شارىيان تەنى .

ئەو پۇژمدا ئەو شارە وئرانە دەھاتە بەرچاوو زەردەخەنەكان ئەو
پۇژمدا كۇچيان كەرد بۇ شۇنىكى نادىار زەمەن نان و سات و كاتە
قەتیس ماومكانى ئەدەستدا خەلكى بە پىچەوانەى ئاراستەى
رېگاكەنەو ھەنگاویان ھەندەگرت تەكى بارانەكە كە ئەيدا بەسەر
ئەو و جەمەلۇنى شاردە ناوازیكى نامۇو شیومن گىرې دەخوتقاندا
ئەگەن ھەموو ئەوانەشدا پۇجەكان ھەستیان بە ھىمنى دىكەرد
ھۆكەرەكەشى ئەو ھېو پىاوە مەزەكە زۇر ھىمنانە ئەسەر ئەو زەویە
پاكشاپوو .

ھەمووان بە تەنەكە لىندان مەزۇنە بى ئاگاكان و خەوالوكانیان بىندار
كەردەو ئەمەركى پىاوە مەزەكە ھۇنە شانۇبىيەكان ھەروا سەردو سە و
بە جىماوو دوور ئە دەقى خۇمالى .

تەنىيى بالى كىشاپوو بەسەر ھەموو شتىكى ئەم جىھانە... ھەوالى
مەردنى پىاوە مەزەكە بەنىو شاردە بلاوبومو ئەیدى ئەو خەلكەى كە
باش چىنواریان دەناسى دەكەوتتە سەر زەویەكە و قاچیان بەدواییاندا
ئەدەھات .

رەشەبايەكى توند ھەلى کرد شەقامەكان كۆتاييان بە خەلكەكە ھىنا
دەنگى داخستى دەربايەى دوكانەكان ئاوازي شيوەنى باندەكانيان
تيكدا.

غەلبەغەلب ئەنيو شاردە دروست بوو ھەروا لاشەى پياوھ مەزنەكەش
تەنيا ئەنيو نەو كۆلەنەدا جگە ئە ھاوڤيەتى باران كەسى تر بەدى
نەدەكرا بەديارىيەو ھەيت.

پياوڤ ئەنيو پەنجەرە دارينەكەيەو كە سەرقالى خويندەو ھى
تيكستىكى شانۆيى بوو سەرى ھىنايە دەروو ئەنيو پەنجەرەكەو
ھەستى بە نامۆيى شار و تيكچوونى زەمەن کرد ئەدلى خويىدا ووتى
ناخو چ بويداو بەلى نەو پياوھ (كەمال سابىر) بوو، چاوى گىڤا بە
كۆلەنەكەدا چەند كەسەك بەھەلەداوان بە كۆلەنەكەدا تىپەڤىن كە
بەدەنگىكى زولال ھاواريان دەکرد . .

تەكايە بەناگا و مەزنەو ئەى خەلكىنە پياوھ مەزنەكە مرد
كەمال سابىر چاوى پىڤو ئە فرمىسك دۆپە فرمىسكەكانى دای ئەيەكەم
لا پەڤەى تىكستەكە كە ئەسەرى نوسراڤو (دەندەى تۆرۇس) .
نوسراو كە بەرمو كالبوونەو ڤۆى سەرى ھىنايە دەروو ئە پەنجەرەكە
و بەھەنسكەو ووتى:

كەوايە چىنوارىش مرد
ناخ.. چىنوار.. ناخ

ئىستىچ وەختى مردىتتە ئەى نازانى چەندىن دەقى خۇمالى ئەنىو
تاقى تە پوتۇزاۋى شانۇيەكان ئەچاۋەروانى پىنوسەكەى تۇدان كە ئە
نامىزىيان بگرى و بىيان كەيتە شاكارى ئەبەدى . .

دەستى بە تىكستەكەۋە كەۋتە لەرزە ھەرچى لاپەرەى تىكستە
شانۇيەكە ھەبوو رەشەبايەكە پەرش و بلاۋى كەردەۋە .

(باخىكى گىلاس) كە دەپروانى بەسەر پەنجەرەكەدا ھەموۋى كەۋتە
نىو ئەو باخەۋە زۇربەى بەسەر دار گىلاسەكانەۋە مابوۋنەۋە ئەدواين
لاپەرەدا كە ئەنىو چەند لىقى گىلاسىكەۋە مابوۋە ئەم دىرەى
ئىنوسرابوۋ .

ھەموو شتىك كۇتايى ھات .

ئەو بۇرۇندا رەنگى ژيان گۇبا تەنانەت رەنگ و سىماى گىلاسەكانىش
لەسورەۋە ئىدى گۇبا بۇ رەنگىكى خۇلەمىشى . كمال سابىر بە
جەسەتەۋە ھاتە ناۋ باخى گىلاسەكەۋە ويستى لاپەرەكان كۇبكاتەۋە
دەنگى گريان و ھاۋارى چەند كەسىك داي بىرى كە ئە لاي چەپى باخى
گىلاسەكەۋە نازارىيان دەچەشت ويستى بزانى كىن بۇى دەرکەۋت
(چىخۇف و لالۇقانىيا) و تەنانەت (لۇركاى شاعىرىش) كە پىكەۋە
ماتەمىيان دەگىرا . كمال سابىرىش بۇ ئەۋەى دىنەۋايان بىداتەۋە سەر و
گۈنە مىخەكى پىندان و دواچار ھەر ھەنگاۋىكى كەرد بەدوۋان تاكو خۇى
گەيانە پىاۋە مەزنەكە لاشەى پىرۇزى چىۋارى دا بە كۇلىدا و
ئەكەشىكى باراناۋى و ماتەمىنىدا بەرەو گۇرستانى ولاتەكەم كەۋتەپى

چىنۋارى ئەناۋ گۈلە زەردەكانى ناۋ گۈرستانەكە پالغەست و بەھىۋاشى
پىنى ۋوت :

چىنۋار گىيان زۇرم پىنچى دەچم بانگەيشتى ئەكتەرىكان دەكەم بۇ
ئەۋەى يەكەمىن ۋانەى شانۇمان پىن رابگەيەنى چەندىن سائە بە ناھو
ئالە و جەسەتەۋەرىكان بەسەر دەبەيت نىرە جىاۋازە نىتر دەتۋانى بە
ئارامى ئەنىۋ ئەم گۈلە زەردانەدا ھەناسەى ئاسودەيى بىدەيت و
شانۇيەكەشمان پىن نەمايش بىكەيت .

چىنۋار چاۋەكانى بەھىۋاش كەردەۋە سەيرىكى ئاسمانى كەرد چەند
بائىندەيەك بەخۇشەئالەۋە شەرە دەنوكىيان بوۋ تەمەزۋى ئەۋە بوۋن
چىنۋار بىدۋىتن .

خۇر بە ئاسۋىي ئەيدا ئە سىمەى بەختەۋەرى و بۇخى پىرۋى
ھەناسەيەكى پىر ئە ھىۋاى ھەلگىشاۋ بەبۋىەكى خۇشەۋە بە كمال
سابىرى ۋوت زۇرباشە بىرۇ ھەموان بانگەيشت بىكە يەكەم كارى
شانۇيىمان (مەۋقە و شارەكەيەتى) ، كمال سابىر بە دامىنى گۈرستانەكە
چۈۋە خۋارى ئەگەيى بەھەر كىلى گۈرۈنك بەدەنگىكى بەرز پىنى دەۋت
بەئانگا ۋەردەۋە ھەستە دەى ئەى نازانى عوسمان چىنۋار ھاتۋەۋە بۇ
سەردانمان . . . بەردەۋامبوۋ تەكو ئەبەيىنى چەند دار زەيتۈنىكى
گۈرستانەكە دىارنەما .

چىنوار بە ھىياشى ھەستاو چەند گۈللىكى زەردى ئىكردومو بە دەم بۇن
کردىيەنە ۋە بەرمو دىۋارى گۆرستانە كە ھەنگاۋى نا
ئىدى ئەپال ئەو دىۋارەدا بە نارامى جگەرمىيەكى پىكردوو ئەسەر
دىۋارەكە خەرىكى نووسىنى دوايىن شانۋى تەۋاۋ نەكراۋى بوو.

(بىاۋە ئالتۇن بىيەكە)

**پىياسەيەكى باراناۋىي . .
بەكر پىشەرى . شاعىر
بەنىۋو رۇھى شاعىرە نە مەرەكاندا...**

ئەو ئىۋارەيە دەموۋىست خۇم بە باران بىپىر . .
ئى ئاخىر خۇسپاردن بە باران ھىزىكى كارىگەرۈ نە نجام دەرىكى . پاك
بۈۋنەۋەي سەرتاپا جەستەت پى دەبە خشى . . .
ئەگەر ئىمە بە تەۋاۋى باۋەرمان بە عەشقى باران ھەبىت .
ئەۋا بۇ ھەمىشە . عاشقىكى دەرون پاراۋ دەبىن بۇ ژيان ئەگەر فرمىسكى
باران ئەبىت گول نارۋىت . . . گەنم شىن نابىت و نابىتە سونبول چەمىك
نابىنى ھەلىسەت و ژۋانىك بەنىۋو كەنارى رۇخدا بىكات .
(ئەم جىپھاندا چەند زۆرن ئەو مەزۇنەن كە ئاۋاتىان بارىنى بارانە و
ئەتەك ئەو ئاۋاتەدا ھەموو رۇحىان دەبە خشنە ژيان .
ئەو ئىۋارە باراناۋىيە بەنىۋو شەقامەكانى شاردە رىگام دەپرى . قەشەنگى
بارانىش كە دەيدا ئەرووم تەۋاۋ ھەستە بە پىياسەيەكى ئارام دەکرد .
ئەنىۋو شەقامى پىرەمىرد گىرسامەۋە ھەرواش بە دەستەكانم وەك
عاشقىكى سەرشىتى باران فەرمانم بە بارانەكە دەکرد كە ھەر تىۋكىكى
كە دادەكات بابەر پۈۋى مە بىكەۋىت .

ئاۋرىڭم دايەۋە بۇ سەرا چەند رېئوارىڭ بە ھەلەداۋان ئە ترسى
بارانەكە دەچونە پەناۋ پەسىرەكان پى دەچوو ئەوانە ئاشنايەتپان ئە
تەك باراندا نەبىت .

كەبرايدەكى بالابەرزى رۈگەشم بىنى كە بە ھەلەداۋان . بەنىۋ
ئاۋمراستى شەقامەكەدا پايدەكرد و ھاۋارى دەكرد . . كە ھەۋرى بارانى
شېەر . . ئاسمانى خەيالىم دەپرى . . و بەسەر مەزراى ناخى دىئا
دەپەۋىت بارانىڭ داكات .

چەند جارنىڭ ئەمەى دەۋتەۋە و ھەرواش چاۋمەكانى بېرىۋە ئاسمان
نەم پىاۋە بالا بەرزە پى دەچوو ۋەك مە ئاشقى باران بىت .
بەتەۋاۋى ئەمەن نىزىك بوۋمە . بىنىم بەدەستىكى پىنوسىكى ھەلگرتېۋ
بەدەستەكەى تىرى چەند پارچە ۋەمەقەيەك كەخستېۋىيە ژىر
پالتۇكەيەۋە بۇنەۋەى بارانەكە نەيخوسىنى . مەنىش تەۋاۋ سەرنەجەم دا
تاكو بەتەۋاۋى لىم دوركەۋتەۋە . . ۋەم ناخۇ . بەم نىۋارمە بارىنى نەم
بارانە بەلنىزە ھۇكارنىڭ ھەيە ۋانەم پىاۋە بەخىرايى رادەكات و
گۇرانى بەسەر ئاسماندا دەئىت كەلەنىۋ رۇخى خۇيدا . دىۋپ . . دىۋپ
دەتە خۋارى و پىرۋىزىيەكى رەھا دەخولقېنى .

نەم پىاۋە پىر لەھىۋايە . بەتەۋاۋى ئەچاۋانم دووركەۋتەۋە .
مەنىش بەردەۋام كە گۈنم ھەلخستېۋ . بۇنەۋە نەغمە و ئاۋازم
كەبۇبارانى دەچرى . بەردەۋام بەدۋايەۋە بوۋم تاكو دىئا تارىكى كىرد .
لەو تارىكىيەدا كە ھىچ شتىك نەدەبىنرا بەپاستى نەشم دەزانى ئە كۈنم

.. تاكو ئەۋدى گۈنم ئەخشەي و مەقەكانى بوو كەلەڭر پالتۇكەي
 دەرى دەھىتا. ئەو دەيوست بۇ بووناكى ژيان بۇ ئەبەدىت رەنگەكان
 وەك خۇي بېيىنى. ئەۋەبوو ناگرى نابەۋچەند پارچە و مەقەيەۋە و
 ئىدى بە جارىك. چۈرەدورمان بووناكى دەبەخشى.
 ئاۋرەم داىەۋە بە ھەر چۈرە لادا. ئەو پىاۋم ئەسەر ئوتكەي چىاكان
 بېنيەۋە. ھەناسەيەكى ئاسۋودىي ھەلگىشاۋ بە پىنۋوسەكەي ئەسەر
 پارچە و مەقەيەك نوۋسى.

بەرمو (دۈندى) ئاۋاتى گەل بەرئوم

پشۋو ئادەم دانانىشم بە پىنوم

ئوكى پىنۋوس نىزمى چەكمە بۇچاۋى

ئەۋدى دەلى كەۋا دۈژمن بە ئىنوم

بە بېيىنى ئەم و شانە تەۋاۋ شادمان بووم. بە خىرايى بەرمو پىرى
 ھەنگاۋمنا پىنى دوۋبارە بىكەمەۋە و بزانم ئەم پىاۋە ئاۋازىيە ئەبى كى
 بىت.

بەدبەختى مەن رەشەبايەك ھەلى كىردو. ئەو چەند پارچە و مەقەيەي
 بە ناگرەكەۋە بىردو تارىكى بائى كىشا بەسەر ھەموو شىننىكى ئەم
 جىھانەدا.

عەۋدانى عەۋدال بووم. گەران... سۇراغ... شەكەتى.

ئازار چىژ. بۇنەۋدى ئەم پىاۋە بىدۈزمەۋە... ئى براۋانە بەردىۋام بووم
 ئە سۇراغى... ئاخىر بە دۈزىنەۋدى دەمتۋانى زىاتر بە باران ئاشناپم.

تا ئەمەي دەمەو غەسرىكى سەرەتاي وىرەي بەھار ئەسۈچىكى
چايخانى گەل دانىشتىبوم چاۋوم بىر يىۋە ئەو وئىنە مېژۋىيەنى كە
بەدىۋارى چاخانه كەۋە ئەۋاسراپوون.

چاۋوم ئەسەر تابلۇيەك گىرسايەۋە. كەسى شاعىرى ناۋازمۇ دەگەنى
تىداپوون.

ئەۋانىش سى كۈچكەي بابان. سالىم .. نالى و كوردى. كەلە
سەروسىماياندا خوشحالىيەكى زۇر بەدى دىمكراۋ. ھەرسىكىيان بۇيەكتىيان
دەۋانى. ھەرواش ئەناخىياندا ھەستەت بە دىنبايەك پىرلەگەۋەھەرى
ۋشەي شىعەرى دىمكرد. كەدەيانويست ئەسەر زارىيان بىدركىنن بۇ
مەۋقايەتى بەلام مەخاين تابلۇكە بى جۈلە بوو.

خۇش بەختانە ئەو كىتەپكە كەبەدەستىيانەۋە بوو. ھەمۇ شىكى
تىداپوون بۇ مېژۋو بۇ رابردوون بۇ نايىندە .. ئاخىر

ئەبەرگى كىتەپكە نوسراپوون. بنوسن بۇ ژيان بۇ جوانى بۇ غەشق . بۇ
نىشتەمان .. بۇ مەۋقايەتى.

مىنىش بەخۇش خالىيەۋە چاۋىكەم ئەسەر تابلۇكە لاۋردوون سەرنەم دايە
ۋىندەيەكى ئەۋاسراۋى شارى سلىمانى سەد سال ئەمەۋ پىش كەۋىنەي
بەردەركى سەراپوون.

ئەنىۋ وئىنەكەدا ھەستەم بەشتىكى نامۇ كىرد. كەخەلكىكى زۇر دەبىنرا
ئەجۈلەداپوون ژيان ناسايى بوو .. ئەنىۋ ئەو جەنجالى و جەشاماتەي

له و خه ئه که دا هه ستت به ژاو و دله باوکی و دهگیتی بیزار که ر
نه دهکرد .

نارامی و سادهمی ژیان بالی کیشابوو به هه موو شوینی که دا هه ستت دهکرد .
خه ئه کی به دلی ساف و دوور نه پک و کینه به ردهوامیان نه دا به ژیان .
باشتر وایه بلیم هه مووان ناسوده بوون .

به ناو وینه که دا چاوم گیرا چه ند دره ختیکی دار چنار و شۆر بهیم له نیو
خه و شهی قوتا بخانهی هه یسه ئیه به دی کرد . که پۆلێک بائنده به سه ر
لق و پۆپی دارمکانه وه بوون بۆ ژیانیکێ نارام ده میان خویند .

کابرایه ک که مانده و یه تی پێوه دیار بوو به هه ئه داوان له نیو
خه و شه که دا . به بهینی دارمکاندا پای ده کرد . منیش ویستم بزانه چ
باسه . چاوم له سه ری هه ئه نه گرت . تا کو خۆی گه یانده به ردهم ده رگای
هه یسه ئیه . . له به ردهم ده رگا که سی پیاوی پر شکۆ به و یقارم بیانی که
هه ر خۆیان بوون . واته سی کوچه ی بابان مشت و مریان بوو .

باسی نه ده پ و شیعر له گۆرێدا بوو کابرا به سلاوێک له مشتومره که یان
دای برین هه رواش که هه ناسه ی توند بوو بوو ...
له به ر خۆیه وه دی و ت . .

کاره ساته .. کاره سات .. ده ترسم نه مه پوویدا ت .

پووی کرده هه رسی شاعیر که وه به گه رویه کی نووساوه .

ووتی :-

ھاۋرىيان ئەمەشەو خەۋىكى خراپەم بىنى دۇنيابن گەر خوانەكردە
بەجۇرە بىت كەم پىش بىنى دىگەم .. دىتە دى . . بەراستى
كارساتە.

ئەم پىاۋى كەبەم شىۋىيە خەۋەكەى بىنى بوو ئەۋىيەكەسى شاعىر
بوو.

سالم بەھەناسە ھەلگىشانەۋە سەيرىكى بىكەسى كىرە ناخىكى
ھەلگىشا پى دەچوۋ ھەستى ۋاى پى بىت كەسەدەلەسەد خەۋەكەى
بىكەس تەۋاۋە.

بەكاۋەخۇ بەۋىيەكەسى ۋوت .. ھاۋرى ژيان سەرگەرەمى دەردى خۇيەتى
دۇنيابە بە ۋىكەۋت خەمى مەن ۋ تۇيەتى . . نازار مەچىرە خۇمان پىرىن
ئە نازارى ژيان.

بىكەس گىيان خەۋەكەت بۇمان بەيان كە بزانىن چى ۋوۋىداۋە . .
بىكەس ۋوتى :-

ئەى ھاۋار ھاۋرىيان . . ئەخەۋمدا پاش ئىمەۋ ئەدۋاى سالانىكى زۇر
چەندەھا كەس ناۋىيان ئەخۇيان نابوۋ شاعىر كەلە پىناۋ پارو
بەزۋەندى تايىدەت ۋ بۇخۇنمايش كىرە بەردەۋامىيان دىدا بەشەير.
ئەھەۋۋى خراپەر ھەلەخەۋەكەمدا . . سەرم دەكرە بەھەر كۇلانىكىدا
دەيان شاعىرى تىداۋو.

كە ئەمەلىيەتتە بەدەننىڭ ئىشلىتىش ۋەزىپىسى. ئەمەلىيەتتە سەيلىنىش
كەسىپى يەنى شاعىر ئەدەبىيەت ۋە ئەمەلىيەتتە سەيلىنىش
ئەمەلىيەتتە شاعىر يەنى كەسىپى دەرىجىسى.

بىن كەس ئەمەلىيەتتە كەسىپى ۋە كەسىپى دەرىجىسى
كەسىپى دەرىجىسى دەرىجىسى.

زۆرۈرى ھەتتا كەسىپى دەرىجىسى. ئادەتتە بۇ دەرىجىسى
بىن كەس ئەمەلىيەتتە كەسىپى دەرىجىسى.

ئالى . . . بەزىدە ئەمەلىيەتتە. قەلىم بىن كەس شاعىرى گەرت ۋە
پەننىيەتتە كەسىپى. بەزىدە ئەمەلىيەتتە. چەتلىك بىن كەس
تەڭرىكەت . . . بەزىدە ئەمەلىيەتتە. دىننىيەتتە . . . دىننىيەتتە . . .
شاعىرى دەرىجىسى ۋە ئەمەلىيەتتە مەيدان ۋە بۇ مەيدان دەرىجىسى.
بىن كەس زۆرۈر خۇشال بولۇپ ئەمەلىيەتتە.

دەستى سالىم ۋە ئالى ۋە كەسىپى گەرت ۋە تەڭرىكەت ۋە ئەمەلىيەتتە پەننىيەتتە
ۋەزىپىسى.

بۇنەمە كەسىپى . . . ئەمەلىيەتتە . . . دەرىجىسى پەننىيەتتە با ئەمەلىيەتتە
ھەرسى شاعىرىكە . . . بىن كەسىپى ئەمەلىيەتتە پەننىيەتتە ۋە ئەمەلىيەتتە
پەننىيەتتە بۇ پەننىيەتتە ئەمەلىيەتتە ئەمەلىيەتتە ئەمەلىيەتتە
كەسىپى كەسىپى قەلىم بولۇپ. كەسىپى كەسىپى گەرتتە. ئەمەلىيەتتە ۋە
ئەمەلىيەتتە پەننىيەتتە ئەمەلىيەتتە ئەمەلىيەتتە ئەمەلىيەتتە
ئەمەلىيەتتە.

بىكەس چاۋى ئەدەتروكاند ئەسەيركردنى پىاۋمكەى تەنىشتم
بەشاعىرەكانى وت. . كەنەم پىاۋەكى يە.

كوردى دەستىكى ھىنا بەسەرسەرى بىكەسداۋ وتى :

كە ئەو پىاۋە بەكر پشەرىيە. دىنىاشى كىردەۋە كەھەرگىز ئەم پىاۋە
ئاۋازىيە ئەخەۋمكەى ئەمدا جىگەى نابىئەۋە.

ئەبەرنەۋى ئەم پىاۋە ھەنگرى ناۋى شاعىرمو ئەو بۇ مىژۋو .. بۇزىيان
.. بۇ عىشق.

پى نوۋسەكەى ناۋىتە كىردەۋە بۇ ئەبەدىيەت كەبتوانىت بۇھەمىشە
ئەنىۋ ھىۋاۋ ئامانجى نىۋ ئەۋدەلاقەۋە خۇر بەباشى بىيىنىت كە نىيە
بىيىنومانە.

مەن بەردەۋام چاۋم ئەسەر وئەكەبۋو زۇر تەمەزۇۋى بىيىنى ئەۋ كەلە
شاعىرانەبۋوم.

بەراستە شەقامەكەى نىۋ سەرادا گالىسكەيەكى دوۋ ئەسپى بە خىرايى
ھات. كابرەيەكى بەتەمەنى كىلۋىسەسەر كەگۈچانىكى بەدەستەۋەبۋو.
ئەتەنىشت غەربىيانچىيەكە دانىشتىۋو بە دەستى نىشارەتى
بۇھەرچۋار شاعىرمكە كىرد. كەسۋار گالىسكەكە بىن .. ئەم پىاۋە
بەتەمەنە پىشكۋىيە.

پىرمىزدى ئەمەربۋو. . بە ھەر چۋار شاعىرمكەى وت...

سەرگەۋن دەبىت ھەناسەيەكى ئارام و پىياسەيەكى دىئەۋايى بۇ
مەزۇنلارنى بەنىۋشاردا ئە نجام بەدىن.

چەند جارنىڭ ھاۋارى كەرد.

دەي ھاۋرىيان تاخۇر ئاۋانە بوۋە. دەئا ئاتۋانن سەردانى بە ھەشتى
عەشق بىكەين.

مەنىش چىرگەيەك ئەسەير كەردنى وئىنەكە دابىرام وىستە قۇمىك ئەچاكە
بەدەم. وئىنەكە ئەجۈلە كەوت.

ئاۋرىم دايدەۋە بۇ بەكر پشەمىرى دەمۋىست زىياتر ئاشناي بىم.
بەھىمىيەكەۋە پىنم وت : كەۋايە بەكر پشەمىرى ئىۋىن.

ئاۋرى بۇم دايدەۋە . پۇخسارى شاد بەخش و ئىۋان لىۋكەۋاتاو پىرماناي
ژىيانىيان دەبەخشى بەردەۋامىش ئەسەرزارى ئەبەر خۇيەۋە ئەم وتەيەي
دەوت :

ئاي چەندە ئازارم دەمەن ئەو شەتەلە گۈلە جوانانەي ئە بەگەۋە
دەجۈئىنرەين. ئىتر ھەر زوو وشك دەبن و دەمۋىرەين و ئاۋرىنەۋە.

ئاخىكى ھەلگىشاۋ چاۋى خستە سەركىتتەكەي دەستى ...

مەنىش زۇر تامەزۇرۇ بوۋم كەبتۋانم بىدۋىنم .. پىۋانىك بە پىرتاۋ ھاتە
بەردەم بەكر پشەمىرى و كىتتەكەي كەبەدەستىۋە بوۋ ئىنى وەرگەرت و

ئەسەرىيەكەم لا پەرە چەند دىۋىكى نوسى.

تۈبۈ ھەستەكان .. بۇ كامل بوۋنى مەۋقايەتى . بۇ بەگە
ئەرخەۋانىيەكانى ژيان و بۇ عىشق دەنوسىت.

كەوايە تۇ دەتوانى پىياسەيەكى باراناۋى ئەتەك ئىمەدا بىكەيت
واژۇيەكى ئەسەر كىتەپكە كىردۈۋ ناۋى خۇي ئەسەر نوۋسى . . خە مخۇرت
قانەق شاعىر . . . .

قانەق دەستى خىستە سەرشانى بەكر پىشەرى و بەزەردە خەنەيەكەۋە
ۋتى : بەنىازم سەردانىكى خانەقاي مەۋى بىكەم . . دىيىت ئەگەلم
بەكر پىشەرى دەستى قانەق كۈشى و پىنى ۋت مامۇستا گىيان بەھەمۇ
عومرم ئەچاۋدېۋانى ئەۋمىداۋوم پىياسەيەكى باراناۋى ئەگەل
خۇرتاندا بىكەم . بەلام سەرتا پىرسىياري . . مەنىش بەتەۋاۋى گۈنم شل
كىردىۋ بزانم ناخۇ ئەم پىرسىيارە چى بى . كە ئەقانەق گەۋرە دىكىرىت
بەكر پىشەرى ئەناسەيەكى پىر ئەجەسەرتى ئەكىنىشاۋ ۋتى . .

شەۋتابەيانى بۇژ دەيىتەۋە

شاعىر . . ھەر شىعەر دەنوسىتەۋە .

تۇ بلىنى شىعەرىك ئە پاش مەرگى خۇي

بەتۋانىت جارىك بىنۋوسىتەۋە .

قانەق بەھىمىنەكەۋە بەپىشەرى ۋت . . نايابە . . زۇرجۋانە دىلتىابە
ھەر شاعىرىك پىنۋوسەكەي . ئەپىناۋى ئامانجى استاتىكاي ژيان و
مەزۇناتى يىت . خەتمەن شىعەرەكانى ھەمۇ ژيانى دەنوسنەۋە .
ۋھەمىشە ۋادەكەن كە ئەمەرىيىت . ئەي نايىنى ئىمە ھەناسە دەمەين بۇ
ئەبەدىت .

قانە بەخىرايى دەستى بەكر پشدمرى گرت و پىنى وت. پەلەبەكە. تا
خۇرناوا نەبوو. سەيرىكى ناو ئەو گالىسكەيەى بەردمىكى سەرابكە.
ئەھا ئەو كەلە شاعىرانەى تىدايە. ئەوان لەچاومروانى تۇدان بەلى
قانە و بەكر پشدمرى شاعىر لەچاو تروكاندنىكدا چوونە نىو
وئەكەو.

مىنىش چەندجارىك. دەستم هىنا بەچاومكاندا بۇنەومى ھەموو شتىك
بەو پاكى و بىگەردىەى خۇى كە بوونى ھەيە بىينم.
چاوم ھەلېرى. پشدمرى. لەنىو گالىسكەكە. لەناومراستى.
شاعىرەكاندا دانىشتىبوو.

بىكەس سلاوى ئىكردوو. پىنى وت. بەخىرھاتى بۇنىو ئەم كۆرەو.
پىاسەيەكى باراناوى ئىوارانى نەزەپ. ئادەى بزانىن. چىت ھەيە بۇ
ووتن.

بەكر پشدمرى .. ھەستى بەشانازىەكى گەرە دەكر كەوا خۇى
دەبىنىەو ئەناو ئەو ھەموو پىاوە ناوازو نەمرەدا.
سەيرىكى خۇرمكەى كرد. كەلەدامىنى چىپاى نەزەپ. سەرتاپاى سىماى
ھەموويانى بووناك كەدبوووە بەدەنگى بەرزوتى..
خۇرى پىرۇز...

لەزىر سايەى پىنووسەكەى
ئالى و سالم و كوردىدا.
لەزىيازى پىرمىردى

قەيلىدە سووف و ئەبەردىدا

ئەگەن بېكەس.

چۇن پەنجەى کرد

بە چاوى (ئەدمۇنز) ئەشاردا

دستم ئەدستى قاندا

كە پارمۇ زۇردارمکانى دەكوشت

ئەژىر نووکی قە ئەمىكى دارا

هەموویان ئەنامیز دىگرم

كە دۇنیام

ئەناو خۇرى ناواتى ئەواندا ..

هەلدىم ..

هەرگىز نامرم .. هەرگىز نامرم.

كە ئە شاعىرمكان زۇر شادمان بوون بەم شىعرە ستایشیان کرد ..

پىرمىرد ناوې دایەو بو چەند جارنك بە پشدمرى وت :

نافەرم .. بەپاستى جوانە .. ئەخۇرانیە بانگهینشتى ئەم گەشتەمان

کردوى :

گالیسكەكە كەوتەپى .. باران ئەم ئەم دەبارى .. هەر هەموویان بە

ئاراستەى. خۇرمكە. پۇشتن. خۇر ئەچاومېوانى دابوو. كەكەى دىن هەر

بۇیە بەفراوانى سەرلوتكەى چىپاكانى داگیرکردبوو. گالیسكەكە

بە ناراستەنى ئىخۇرەكەدا. رۇشت. ئاكو ھەرەمۇيان ئەنئەنى دا غەرق
بۇون. مەنەش خۇزگەم دەخواست كە پەسەيەكى بەردەركى سەراى جاران و
دارچەنارەكانى بەرەوشەنى قوتابخانەنى فەيسەئىيە و شەقامى پەردەمىزد
تادەگات بە چىيى ئەزەمەت بىكردايە.

وە ياخود ھەرەيچ ئەبى بەدوای ئەو گالىسكەيە رام بىكردايە.
بۇنەمەنى ھەناسەيەكى ئەوگە ئە شاعىرانەم بەنسىب بوایە و ئەو بى
گەردى و بى خەوشەنى ئەو سەردەمە واتاى ژيان قىربوومايە.
دەم دا بە خۇم كە ھەرچۇن بىت. بچەمە ئىو وئەكەو.
بەدەختى مەن خاومەن چاىخانەكە كەدىاربوو جى گۇرەكىنى بەوئەكەن
دەكرد. وئەكەنى بەردەركى سەراى لى كەردەمە بۇھەمەشە ئەجولە
كەوت.

بەبىزارىيەو. ئاوپم دايەو بۇلای راست. كەتتەكەنى بەكر پشەمى دانرا
بوو ئەتەنىشتەمەو، ئىدى زۇر شادمان بووم.

مەنەش خىرا كەتتەكەم ھەنگەرت لاپەرمەكانىم يەك بەيەك ھەلدایەو.
بەتەمەزۇو. رۇدەچوومە ئىو پەيشە شىعەرمەكانىيەو. ئەگەن
ھەرخوئەندەو شىعەرىكى ئەم شاعىرە. دۇپە بارانىك. ئەنئەنى سووچى
لاپەرمەكانىيەو. دەيدا ئەوشەكانى.

تەواو ھەستەم بەناسوودەيى دەكرد

ئاخر بەكر پشەمى ئەخوار واژۇكەنى قانچى گەرە بۇنى ئوسىبووم
كەنەم كەتتە بۇتۇيە.

من ئەگەن ئەو ھەموو سۇراغەدا بۇ ئەۋەدى كەنەم پىاۋە دەگمەن
 بىلۈزمەۋە. ئەۋەتا ئىستا كىتپەكەشى لاي مە. تەۋاۋى نىۋچا يىخانەكە
 گەرام تاكو سوپاسى بىكەم بۇ كىتپەكە. بەلام بى ھودەبوو. ئە ۋەمەرى
 چايچىم پىرسى. . . وتى كە ئە مېژە نىرەى بەجى ھىشتوۋە.

دوچار دۋاى گەرانىكى بى ۋوچان. دووبارە. لەسەر لوتكەى چىياكان
 چاۋم پىنى كەۋتەۋە. كەژۋانى ھەبوو ئەگەن خۇرى پىرۋز پى دەچو
 كۇرى شىعەريان ھەبىت .

خۇرى پىرۋز بە شاعىرى وت :

تۇ خاۋم ھىزى ئەفراندى بۇ شىعەر ھەمىشە دەتۋانى بەشىك ئە
 ۋە مېژۋىيەكانت بىگۈزىتەۋە بۇ دەروۋنى مەۋقايەتى بەشەكەى ترى
 بۇ ئەۋ مەرۇفانەكە ئە چەشنى ژيان پەيۋەندىان ھەيە بە نەمىت . .
 پىشەمەرى . . بەم وتانەى خۇرى پىرۋز سەرتاپاى جەستەى مانلۋى
 بوبوۋە بوناكى كە بۇ پەژارەى پانتايى ژيان ھەناسەى دەگەيشتە
 بالندەكانى ناسمان . . بالندەكان ئە ناسمانەۋە بۇ شاعىريان دەخوئند
 شاعىرىش نەخۇشى دەنگى ناۋازى ئەۋان بوو .

ھەر بۇيە ئە خۇرى خۇردا زۇر بە نارامى بە خۇرى وت : **لَا تَوَخَمُ**
 ئە مەرگى من قورستە ناتۋانىت دلتەنگى خۇى . . بەسەر شانى كەسى
 تردا بدات . . دلتىابە رۇژىك دىت نىزرائىل بە ناسانى مەرگى من
 دەكىشىت . . بەلام ھەرگىز مەرگى شىعەرەكانى بۇ ناكىشىرت . . ھەر
 بۇيە دەمەۋىت بە ھەشتى عەشقم نىشان بەدى . خۇر بە ھەمان نارامى

شاعىر بە پىشەمىرى وت : كە كىلىلى دەروازى ئەو بە ھەشتى عەشقە ئەنىو
دەرونى خودى خۇتدايە ...

پىشەمىرى و خۇرى پىرۇز . . گىفتوگۈيەكى چىرۇپىرپان پىكەو
نە نجامداو خۇرى پىرۇز ھىندى ھىندى بەرمو دامىنى چىياكە شۇر
بويەو تارىكى خەرىك بوو بە تەواوى سەر لوتكەى چىياكەى داڭىر
دەمىرد.

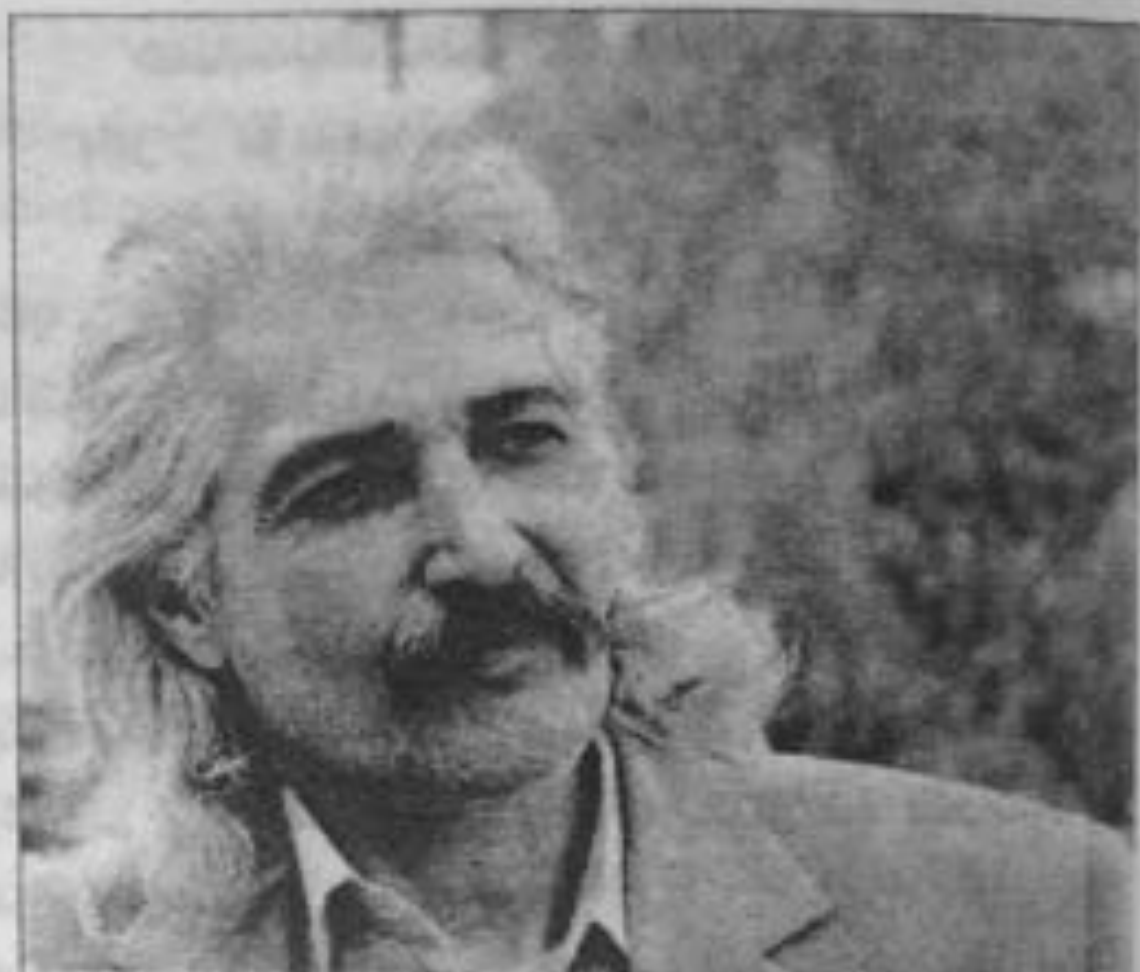
شاعىر بىرستى ئى برا . ھەنگاوى بەرمو خۇر دەئاو بە دەنگىكى پىر ئە
ئومىندەو بە خۇرى وت . . تىكايە بىمىنەرمو خۇ ھىشتاكە كۆرەكەمان بە
كۇتا نە ھاتوۋە .

خۇرى پىرۇز بە ئارامىدەكەو بە شاعىرى وت :

كەوايە وىرە ئەگەنم با پىكەو پىياسەيەكى باراناوى بەنىو رۇخى
شاعىرەكاندا بىكەين ، ئەوانىش تامەرزۇى بىنىنى بە ھەشتى عەشقن
شاعىر بە خوشحالەيەو ئە تەك خۇرەكەدا بە دامىنى چىياكەدا ھەنگاوى
ئا تاكو ھەردوگىيان دىيارنەمان . تەنھا دەنگى شاعىر دەبىسترا كە بە
بلىندى دەنگى دەدايەو بە سەر لوتكەى چىياكاندا كە بە خۇرى پىرۇزى
دەوت

نەكەى خۇتم ئى بىزركەى . . نامۇم كەيت بە تىشكى چاوت . .
بەئىنى جى ژوانم داوۋە بۇ نەمران . دىوانى بە ھەشتى عەشقىيان بە
دلوپە باران بۇ واژۇ بىكەم .

ئەگەن ئەمانى خۇرى پىرۇز و شاعىر تەنیا مامەو بەلام ئەو
تەنبايەدا ئە ھەستەم بە نامۇنى کرد ئە بە تارىكى ھۆکارەشى
ئەو ھەو ئەھەر لایەكى لوتکەى چیاکە کتیبى بە ھەشتى عەشتى شاعىر
بەکر پشدمرى دائىرا ھەو بە تەواوى ھەموو جىگەيەکیان پوناک
کرد ھەو ھەناسەیان بە ژيان و مەزۇنەتى دەبە خشی .

(پیاوه پایزییه‌که)

ھەناسەپەك لەنىتوگەلا ھەلوەریوۋەكانى پايز.... بۇ پىنوسەكەى ھەمە غومەرى شاعىر

ئەكەپە... پە نچەرمەكە تەلخ مەكەن ..

تا بتوانىن بەرۋونى و بە نارامى جەنەپالى پايز بېيىنىن.

گفتوگۇگۇردن لەسەر ھەر دىاردەپەكى شىعەرى ھەمە غومەرى دىاردە و
ئاۋىتەبوۋنى رۇخ و دەرگەوتەپەكى بابوردو ئىستە و ئاينىدەى فرە
رەھەندە بۇ پىرى كۆمەلگا.

جگە ئەۋەى ئەدنىيەى فرە ئەگەر و فرە بىرگەردنە ھەمە تىپرامان بەدىار ھەر
ۋشەپەكى پىنوسەكەى بەشدارىگەردنە ئەژىيانىكى فرە ئىكەدانەۋە بۇ
ھەزرى گەۋرەى شاعىر.

شىعەرمەكانى بەدەيان واتاى پىر واتاۋ دەلالەتى جىاۋاز دىننە بوۋن
ئەگەل دىنپاىەكىنۇندا كە ئىدى تۇى خۇننەر ئەخۇننەۋەى
شىعەرمەكانى ئەپەك ساتدا دەتۋانى جوانىەگان.. واتاى ژيان.. مېھەر.. تا
ئاستى بىنخەمى ئاۋىتە بگەيت ئەگەل بىرگەردنەۋەت.

نەۋ بەۋىنەۋە شىعەرمەكانى بۇ دىننە بوۋن ..

شاعىر بە باگراۋندى لایەنە جوانەكانى ژيانەۋە گىرەنەۋەى وىنە
شىعەرىەكانىمان بۇ دەخۇننەنىت ... شاعىر وامان لىدەكات چۇن
بەشىۋەپەكى خەم ھەگرتوۋ ئولف بەرەنگى پايزمەۋە بگرىن.

ئىدى ئىرمۇ تىنىمگەن كە چ ھەنگاۋىكىمان ھاۋىشتۇ بۇ ناسىنى خەمە
كە ئەكە بومكانى شاعىر.

ئىدى ئەم جىھاندا ئەو دۇنيا دەپن كە ئەو ناۋازەترىن مەروۇف
سەردەمى خۇيەتى و ئەناخمەنەو ئەو بىندەنگىيە دەشكىنەن كە ئەو
شاعىرىكى دەگمەنە كەۋايە خۇت بىسپىرە بەۋشەكانى خەمە غومەر ئەگەر
زىاتر ئەۋەى كە ئە ناختا ھەيە و عاشقى داھىنەكانى ئەۋىت
ئەبەرنەۋەى شاعىر ھە ھەندى جوانى و سۆزىكى گەۋرەت
پىندەبەخشىت كە دەپىتە ئەو مەروۇفەى نەزىكتەر ئە نىگاكانى خۇرمۇ
ھەرت فراۋان بىكەيت.

خراپترىن بىر كەردنەو و بىندەرتەنىمان تەنىيى يە ئەدۋورى
شاعىر.... ئەو ھەستەى كە ھەمانە دوور ئە ۋەشەكانى ئىدى ئەو خۇرە
ھىچ يەكەن ئەنئە ئەنامىز ناگىرەت بەلام خودى شاعىر بە خۇرمان
ناشنا دەكات و بەو ھەستە تەنىيىيەو بە ۋشە پەر گەۋھەرىكانى
ھەمۋانى ئە تەنىيىيى بىزگار كەردۋە ئەگەر جارىن ئە جاران تۇ
ئەزمۈۋنى خۇشەۋىستىت بەرجەستە نە كەردىنە ئەۋا ھەركىز ناتۋانىت
ئەزمۈنىشت ئە شىعرە بالاكانى شاعىردا ھەبى و عاشقىان بىت. ھەر
ئەبەرنەۋەى شىعرەكانى خەمە غومەر پەرۋەپەن ئە عەشق و سۆز و مېھەر
بەھەى رۇھەكان و ئەندىشەى مەروۇف. گۈرۈن و بىناتنەرە ئەۋا
شىعرەكانىدا بەھۋى دەستە ئەزەلىيەكانىيەۋە خەيائە ناۋازەكەيەو

ۋەشەكانى بىنيات نەرانە خولقاندىۋە. بۇيە كاتىك ھەر ۋەشەيەكى
دەخۋىنىتەۋە ئەۋا تۇبىنيات نراۋى بۇ ھەموو زەمەنىك.

ناسىنى پايز ھونەرىكە كە ھەموو مەزۇنەكان ناتوانن بىناسن تەنھا
كەسانىك دەتوانن پايز بەۋ شىۋەيەى خۇى كە ھەيە بىناسن كە پۇخى
خاۋىتى خۇيان بىبەخشن بەۋ ناسىنە ئەۋ كەسەش جەنەپالى پايزە
كەۋايە جەنەپالى پايز قورسايى ژيانى مەزۇنەكانى لەكۇل ناۋو
شادىيەكانى ژيانى خۇى پىشكەش بە پايز كەردۋە. پوۋنە كە شاعىر
ھەنگرى ئەۋ ناۋەيە لەخۇپا پىنى ناۋترى جەنەپال

ئاخر ئەۋ بەباشى پايز دەناسىت ئەۋ زۇر بە زوھد و ناسكىيەۋە لە خەمى
كە لا ھەلۋەريۋىكانى دارەكان تىدەگات ئەۋ بە بىرىنى ھەۋراز و پۇژە
دژۋارە بى كۇتاكەن ھەمىشە ھەنگاۋ ھەلەمگىرىت بۇ ئەۋدىو سىروشت. بۇ
مەگەر كەسى تر ھەيە بىتوانىت باسى پايز بىكات بەۋىنەۋە بۇمان جگە
لە ھەمە عومەر بىشك نەخىر

ئاخر ئەۋ ھەنگرى ئەۋ پەيامەيە كە دەئىت پايز بۇ من ئەۋ بىنىنە نىيە
كە بە چاۋانم دەيىنم بەلكو ئەۋ تىپروانىنەيە كە بەپۇخ و ئىناى دەكەم
بۇيە شاعىر ھەر ئەۋ سۇنگەشەۋە پايز ئاشنا دەكات بە ھەموۋان.

خۇدى شاعىر. خۇدى ۋەشە پىر بەھاكانى و نامىلكەكانى كەردۋەتە
كەشتىيەكى بىزگار كەر لە ئۇقىيانوسى كىشمە كىش و سەركىشى تەنھا بۇ
ئەۋەى مەزۇنەكان بەجۋانى لەۋاتى سىروشت. ناخى پايز بگەن. ۋە

ساتىكىش تۇي مۇۋە شىعرە بالاكانى بەدەل دەخۇنىيەتەۋە ئىدى تۇ ئەنەۋ
ئەۋكەشتىيەدايت و بەردەۋام جوانى سۈرۈشت وئىنا دەكەيت.

دەستمايەي پىرۈزى شاعىر... بىرى ئازادى و ئاسىنى سۈرۈشتە. شاعىر
بەھەستە ئاۋازەكەيى و بەۋشە پىر بايەخەكانى بەرئىمان دەكات بۇ
زىيانىكى پىر ئە ئواندن ئواندىك كە خۇدى شاعىر مەبەستىيەتى.

بەۋىستى شىعرە بالاكانى ئەك ئەۋ ئواندەي كە ھەيە و درۈستكراۋە
تا ئەم ساتەش ئەبىرى شاعىردا زۇرىنەي خۇنىنە زۇرىنەي مۇۋە
بەجۋانى ئەگەشتۈنەتە ئاسىنى ئەندىشەكانى شاعىر ۋە ھەروھە تا
ئەم ساتە ۋەختەش بەزانىنى ھەرە بچۈكى خۇشەۋىستى بۇ شاعىر و
شىعرەكانى ئەگەشتۈۋەن ئەۋ چارەنۈسەمان پىر دەبەخىش ئەگەر
كەسانى تىر بۇ زەمەنىكى كۈرت بوۋىنە چىرايەك بۇ مۇۋەقايەتى. شاعىر
ئەبۇرۋەۋ ئىستەۋ ئايندەش ئەگەن ھەر ھەناسەيەكى ئارامى
مۇۋەكاندا بوۋەتە ئەۋ چىرايەي كە ھەمىشە بوۋىناكى دەبەخىش تا
ئەم ساتەش ئىمە كاتىك شىعرەكانى ھەمە ۋەدە دەخۇنىيەتەۋە تەنھا
دېۋە پىر بەھاكەن دەكەينە ھەستى سەركەش ئە بوئىادى ۋشە پىر
ئەبەھاكەنى.

دەنە گەر ئەۋاتگەي ئەۋ چىرايەۋە بىرۋانىيەتە ئەۋدېۋ ھەست و سۆز و
ۋشەكانى ئەۋا بىر شەك دىل بوۋەن و مەل كەچ بوۋەن ئەۋخۇدى خۇتدا دەبىيەتە
ۋەسەلەيەك كە ھەرگىز ئەتۋانى بۇ چىركەساتىكىش ئەۋشىعرەكانى
دەبىيەت

شاعىر بەردىمۇم بەرۋى خۇيدا ئاۋازىڭ بىنات دەنىت و ئاۋرىڭ
 ئەداتەۋە ئەۋمىزىمىڭ و چاۋەكەنى ھەمىشە تىنچامانى بۇ
 چىركەساتەكەنە ئاخۇكەى پايز دىت نىدى ئەۋىۋە ئەدەركەى گومانەكان
 ئەدات و بەچراكانى دەستىيەۋە ئەۋىز ئەۋ درەختەى كە ھاۋرىيەتى
 كىرۋىمىتە ئەبەدى بۇ لق و چىل و گەلا ھەۋمىرۋىمىڭ ئەتروسكايى
 دەۋىنى پىر ئەھىۋاكانى دادەنىشىت و تى دەفكرى ئاخۇ بىزانى پايز
 چەند بۇزى ماۋە و كەى دىتە كۇتا.

چىكەتە دەستى شاعىر بازىمىۋىن ئە سىرۋىت و گەشىتنە بە دەۋىنى
 خۇى . .

شاعىر ھەمىشە دەنىت ئەتەنىيىدا دەتۋانى بۇ تەنىيى وىل بىت ئە
 تەنىيىدا بۇ ئاشنايەتى و ئە تەنىيىدا بۇ عەشق دۋاجارىش تەنىياتر
 ئە تەنىيى گەپان بەدۋاى پايزدا.

دەنگى شاعىر دەنگەنەۋىيە بۇ دەنگى خۇننەركە ئە غورىيەتدا ھەزاران
 بانگەشىتى جوان بە گۈنەكاندا دەچرىنىت بىرۋەكەى شاعىر بەدەرىزايى
 بۇز بەبىندارى دەتەنىيىتەۋە بەلام بىرۋەكەى بەلاۋ پىر ئەچىكەت وە
 بەدەرىزايى شەۋ وات لىدەكات تۇ بەدىار چىرايەكەۋە رابىمىنىت و
 بەردىمۇم خەيالىت ئەنىۋ نەندىشە شىعەركەنىدا بىت و بچىت تۋى
 خۇننەر بەيەكەم دىدەنى و بەگەشىتنى شىعەركەنى نىدى خەۋ ئاچىتە
 چاۋت و ئەھەۋلى ئەۋمىڭ ئاخۇ بۇم ھەيە چەندجار بەدۋاى ئەۋدىۋ
 شىعەركەنىدا وىل بىم بۇ ئەۋمى ئەۋ بىگەيەۋە چىزىان و چى غەرىيى و

تەنەت پائىزىش جۈانتر بىناسم گەر بىمانەوئىت ئەم پىاۋە ناۋىزىيە
باش بىناسىن و بىدۇزىنەۋە دەبىت ۋەك مەزۇنىكى كامىل بەنىگايەكى
جىاۋاز بىروانىنە خۇدى شاعىر كاتىكىش دۇزىمانەۋە نىدى ئەو
نىگايەۋە ھەست بەيەكەمىن ھەناسەى شاعىرانەى دەكەين و ئەرىگەى
ھەناسەيەۋە بۇدەچىنە ناۋىيەۋە ئىتر ناۋىتەى بۇخى دەبىن و نىزىكتىر
ئەدى ھەست بە تىرپەى ۋە نەفرىندىراۋەكانى دەكەين ئەو ئە
گۈشەيەكى تەنىيىلى ئەتەنىاتىر تىنپامانى بۇ ئەو دەلاقە ھەيەكە
ئەدرزىكى دەلاقەكەۋە خۇر ھەمىشە ئەنىۋ ئەو ژۇردا بەدىار ھەناسە
تەنىيىيەكانىيەۋە بوۋەتە مىۋانى ژۇرە خەم ھەنگرتوۋەكەى شاعىر و
بوۋەتە ھىۋا و ناۋاتىكى مەزىن بۇ نىۋ دەرىيى ھىزىر و داھىنەنە
دەگەنەكانى شاعىرىش ئەرنى تىشكى ئەو خۇرمەۋە ئەرىيانەۋە ھەمىشە
بۇ ژىان دەنۋوسىت بۇ ئەۋەى بە ئارەزۋەندەنە بىتۋانىت دەرىپىن
بىنىتە بوۋىن.

ئەدرزىكى تىرى دەلاقەكەۋە باران ئەم ئەم دەبارىت و جارجارە ئەو
دەزۋە چەند تەكەيەك ئەبارانەكە ئەيدا ئەسىمى ناۋازەى شاعىر كە
ھەم خۇرمەكە و ھەم تەكەى بارانەكە ناۋىتە دەبىن بەسەرۋ پۇخسارى
ماندۋىيەتى شاعىر و ئەگەن پىرچە سىپە دەگەنەكەيدا جۇرنىك
ئەپەنگى ژىان دەخۇلقىنن . .

دۋاىين ھەناسە بۇ جەنەرالى پائىز.....

شاعیر هه‌ناسه‌یه‌کی قوڤ هه‌لده‌کیشی و گونییستی ده‌نگینی له‌رزۆک ده‌بیت که دایکه به‌حه‌سره‌ت و ماندومه‌که‌یه‌تی شاعیر به‌دهم چا خواردنه‌وو کیشانی جگهره‌که‌یه‌وه له‌نیو نه‌و ده‌لاقه‌وه له‌چاومپروانی پایزدایه ناخۆکه‌ی دیت.

خۆر که هینواش هینواش به‌رمو ناوابوون دمپوات شاعیر هه‌ست به‌زمرده‌یه‌ک ده‌کات له‌ناخیدا به‌خیرایی دهرمانه‌کان نه‌دا به‌دایکه به‌سالاچووکه‌ی و دوا‌ی ماچیکی قوڤی سه‌ری دایکی دیسانه‌وه دیته‌وه به‌ردهم په‌نجه‌ریکه و به‌دهم کیشانی جگهره‌وه له‌چاومپروانی‌دایه هه‌ناسه‌یه‌ک هه‌لده‌کیشی و ده‌لی :

سینه‌ی پر ناھم هه‌وړنیک تیا ده‌گری له‌چاوانته‌وه باران داناکا.
عه‌مریشم به‌ه‌ری به‌ر هه‌تاوینکه و هه‌رده‌بی به‌شوین مردنا ڤا‌کا.

نیدی گونییستی ده‌نگینک ده‌بیت که ده‌لینت لیزمه‌ی باران نه‌گه‌یشتوو په‌لکه زێڤینه‌ی دروست نه‌کردوووه بۆ نه‌وه‌ی باسی ڤه‌نگه ناوینزانه‌کانت بۆ بکات مژده‌ی یه‌که‌م بۆڤی پایز به‌گونیه ماندومه‌که‌تا بچرپینی پیت ده‌لینت تو له‌گه‌ن جه‌نجالیه‌کانی ژیان هه‌نگری خه‌مینی قوڤی

تۆی شاعیر نه‌گه‌ن خه‌مه‌کانی ژیان و جه‌نجالیه‌کانی ناشنای به‌نارامیه‌کان به‌لام نه‌گه‌ن هه‌موو نه‌و نارامی و بینه‌نگیه له‌ناخته‌وه نه‌مان دوینی و پیمان ده‌لینیت نه‌وا پایز هات نه‌ی نه‌وه نیه پایزت به‌هه‌موان ناشناکردوووه نه‌ی پیمان نالینیت له‌ژێر دار چناریکی وهرزی

پايزى بىرۈن بە باشى بىر بىكەنەۋە ئەي گە لا ھە ئومىريوكان بۇ ئاللىت كە
ئەھەر كۆپلە شىعەرىكى شاكارت ھەر گە لايەكى بۇدەچىتە ئەندىشەكان
ۋە دەپىتە خۇراكىكى بۇخى بۇ ھەموان . .

تۇي جەنەپالى ئەخەمى ھاتنى ۋەرزى پايزى. ئەشەۋى يەلدا كە
مالئاۋايى ئە گە لا ھە ئومىريوكان دەكات تۇ بۇ ساتىكىش ۋەنەوز ئادەيت
ئەگەن ھەمۇ ئەۋانەشدا ھەلگىرى خەمىكى قولىر ئەۋانەي كە خەمى
دوۋ بە سالچۇي رەنگ زەردى بى دەرەتان كە ئەۋانىش دايە ۋە بابەتە

بەزۋورە دارۋخاۋەكەدا دىت ۋە دەچىت ۋەچان ئادەيت چاۋىكت ئەسەر
ئارامى دايە ۋە بابە ئە جىگاگە ۋە تودەكە تەدايە ۋە چاۋەكەي تەرت تىزىمانە
بۇ ئەۋ پەنجەرەيەي كە دەۋانىت بەسەر ژياندا ئەناخىشت ئەبىرى
ئەۋمەي چۇن شىعەرىك بىنەيتە دىئاۋە كە باس ئەغۇرەت ۋە پايزى رەنگ
پەرىۋ بىكەتەۋە دەچىتە بەر پەنجەرەكە ۋە ئەپىكى دەستت دىنى
بەشۋەي پەنجەرەكەدا كە ھەناسەي مەۋقە خۇۋىستەكان ۋە دوۋر ئە
ژيان بەھالۋى بۇگەنى دەمىيان تەئەخىيان كەردەۋ بۈۋنى دەكەيتەۋە نىدى
ھەمۇ شىنك بەۋ جۋانىيەي خۇي دىتە پىش چاۋت چەند دارىك ئە نىۋ
باخچەكەدا گەتۈگۈيانە ۋە گە لاكانىيان باس ئەمال ئاۋايى يەكەدى دەكەن
بەجەسەتەۋە سەرت بەرز دەكەيتەۋە بەھىۋاشى بە ھەۋرە رەش
تالەكە دەلىنى:

ئەۋە مەم (جەنەپالى پايز) ئەي ھەۋرە تۈرەكە ئەنىۋ پايزدا پايزىكى
جۋان ۋە ئەمە بارانىكەم دەۋىت ئەبىرى بۇخەم نەمەش بىكەم دەبەمە

نمايشكارىكى ئەبەدى بۇ ھەموان ئىدى ئەو ساتە كە دواساتە ساتىك
دەرم بەتەنبايى.

من خودى تۆم تۆ خودى نارامى من وا منىش بەو نارامىم ھەمىشە
چاۋىرىنى تۆم . . . مەھىلە ئەم غۇرىتەدا دواين ھەناسە بىدەم ئەى
پايز.

شاعىر كاتىك ھەست بەو ھەمكات بە ھالاۋى ھەناسەكانى سەرتاپاي
شوشەى پەنجەرمەكە پۈۈن بۆتەۋەو دىمەنى رەنگە رەنگانپەكان
لەشىۋەى پەلەكەزىنەدا ناو ژوورمەكەيان پىر كىرەۋە ئەمىرەبەانى. لە
باكگراۋندى ئەو مىرەبەانىۋە شاعىر درك ھەمكات كە چەند جىاۋاز و
ناۋازىيە لەزۇرىيەى مەۋقەكانى دى.

دووبارە جگەرەمىكە دادەگىرسىنى و دەمەۋىت جۈانتىزىن شىعر بىننىتە
دنىاۋە.

بەلام دەنگى دايە و بابەى كە بەناگاي دەمىننەۋە كە كاتى خۋاردنى
جەبەكانىانە . . .

شاعىر بۇ ساتىك مائىناۋايى لەدار و گۈلى باخچەكەى ئەۋدىۋى
پەنجەرمەكە ھەمكات و بەخىرايى تىرپەى دلى كە خەرىكە نارامى لەدەست
بىدات بە ھەسرەتەۋە بەرمو لاىان دىۋات و دەرمانەكەيان پى ئەدا دايە
و بابەش تاكە نزاىان بۇ لەمەپ شاعىر تەنھا ئەۋمىيە كە ھەرچۈۋار
ۋەرمەكەى بۇ بىيىت بە پايز.

شاعیر که هه‌لگری غه‌میکێ قوڵ له‌سینه‌یدا و لاشه‌یه‌کی لاواز و شه‌که‌تبار و نازاری ژیان له‌به‌رده‌وامی تیرامانه‌ ناوازه‌که‌یدا به‌ نارامی و به‌چاوی پر له‌گریانه‌وه ده‌ستی هه‌ردوکیان ده‌گوشیت و به‌گونه‌کانیان ده‌چرپینی که نه‌رخه‌یان بن زور له‌میژه‌ نزاکانتان گیرابوو نه‌ی نه‌وه‌نیه هه‌لگری ناوی جه‌نه‌رانی پایزم. نه‌ی هه‌ستی پی ناکه‌ن دوا و نیستگه‌ی هیواکان بو ژیان نامیلکه‌ی له‌ غوره‌تدایه . . . . .

هه‌ناسه‌یه‌کی ناسوده‌یی هه‌لکیشاو له‌ په‌نجه‌ره‌که‌وه سه‌یریکی دار چنار و شۆبه‌یه‌کانی کردموه که خه‌ریکه‌ باران ده‌بیته‌ میوانیان پالتو درێژکه‌ی له‌به‌رکردوو به‌هه‌ردوکیانی ووت که ئیدی به‌م زوانه‌ ناگه‌رنمه‌وه ژوانم له‌گه‌ن پایزدا هه‌یه ده‌بیته‌ هه‌ر بچمه‌ دیدنی . .

به‌خیرایی چوو به‌رده‌م په‌نجه‌ره‌که‌ و سه‌یریکی ناسمان و دواچار به‌دیقه‌ته‌وه پوانی بو دار و دره‌خته‌بینازمکان به‌هه‌نسه‌که‌وه چاوی بریه چاوه‌کانی دایه و بابهی و ووتی: که‌ی وانه‌بووم. که‌ی وانه‌بووم. دنیایا بن من هه‌میشه دنیانه‌ بووم. له‌ناخی ناخمه‌وه. دوور و نزیک خوشم و بستوون. وه‌ بی‌ په‌روا ناشقی پایز و چاوه‌کانتان بووم.

دواچار چهند کتیبیکی له‌سه‌ر ردفه‌که هه‌لگرت و له‌مال دهرچوو دواچار له‌ودیوی په‌نجه‌ره‌که‌وه جه‌نه‌رانی بینرایه‌وه که جوته‌یه‌کی به‌ کلێته‌که‌ی سه‌ر سه‌ری کرد و به‌زمرده‌خه‌نه‌یه‌که‌وه هه‌نگاوی ده‌نا به‌رمو دار چنار و شۆبه‌یه‌کان. کۆمه‌لێک له‌ گه‌لای دارمکان که هه‌لدموهرین به‌سه‌ر لاشه‌یدا و ته‌می شوشه‌ی په‌نجه‌ره‌که‌ وایان کرد که جه‌نه‌رانی پایز

دېيارنە مېنىت و ئەچاۋان وون بېيت ... دايكە خەزانىش بە بائىندى سەر
دارمىكانى ووت: كە ئەۋە جەنەپالى پايىز وا گەيشت گەروتان پاك
بىكە ئەۋە بۇ بە خىرھاتنى بەدەنگە ناۋازمىكەتان ئەۋە شاعىرە كە سىنەي
پېر ئە ناھو جەسەتە

ئەۋە جەنەپالى پايىزە كە ھەۋرەكان ئە سىنەيدا بۇ تاۋىك ژىر ئابنەۋە
ئەۋە محمد عومەرە ئەۋەندە گىراۋە ئىدى باران ئەچاۋىدا داناكات
ئەۋە ئەۋ پىلاۋىيە كە خۇي و پىنۋسەكەي و ژىيانى كىرۋەتە تەمەنىك
بۇ بەردەم خۇرى ئازادى.

ئەۋە گەنجىنەي پېر ئە ۋشەي ھەمۋانە كە بەدەست نەھامەتتەكانى
ژىيان و دىيەي بى وىفا و مەۋقە بى ھەئۈستەكانى شار ئاچار ھەردەبىت
بەدۋاي مەردندا رابىكات...

(پياوه ماندووه كه)

شاعىرىكى مەندوو . . . بە ھاۋرىيەتى پەرەسىلە سېيەكان دەيەۋىت كۆچ بىكەت

بىۋە بىلەندەكان بە نارامى ئە تەك

باراندا رى دەكەن و مان

ئاۋايى ئە كۆچ دەكەن

لەنىۋ و مەزەكاندا . گۇرانى غەمگىن دەچەن بۇ ئاۋازى شىعەرىكانى شاعىر
. . دىگىرىن بەدىار بىۋەۋە مىژۋەۋە . . دىگىرىن بۇ تەنىيى خەمە
كەلەكە بىۋەۋەكانى شاعىر

نەۋان كە كۆچ دەكەن . تەنىيىن .

لەگەن خۇياندا بۇ كام شۇنە بەرزە فەرە بچەن .

شاعىر يان ئە تەك دايە .

شاعیریش بو کۆچی بالندهکان . . حهقیقهت دهکاته نامرازی به جی
هیشتنی هیلانهکانیان .

به نارامی و بی دهنگی چاوه خهه هه لگرتوو دهکانی دادهگری و چاوهرنی
بارانه .

نهو بارانهی که شهیداو دنیوانه به شاعیر ناشنایهه و هه رگیز پرس به
هه ور ناکا. که نهیدا. له پرچه خوئه میشییه کهی. ناخر باران باش
دمزانی شاعیر چه ند هینوره . . چه ند جیاواز و ناوازهیه . بویه بهو
بیگه ردیییه هه میشه دمروونی شاعیر دهشواته و مو له کام سه ر زموی
پاراو بیگه ردی هه بیئت. نهوا نهو بیگه ردیییه ده به خشی به هزری شاعیر
و ناشنای دهکات به په ره سینکه سپیهکان.

شاعیریش به هینواشی چه ترکهی لادهبات و دهکه ویتته ناو کۆری دهنگی
لکهی بارانه کهه و زۆر به نارامی به باران ده ئیئت : نهی باران له نیو
پشتی چ دهرگایه کهوه خۆم مه لاس بدم . که نه توانم . بینایم روی
گوناھی مروفه بی هه لونیستهکانی نهه جیهانه ببینی . ناخر نهوان
نایانهوی له بیگه ردی توو هه نسکهکانی بالندهکان ناشنا بین.

ئەي باران چ ئاۋىك ئەسەر زامان دابىنىم بۇ شىكۈي پىياۋە ئاۋازدىكى
ئەم جىيەنە كە بەردىۋام ئاشنايم پىيان . . دۇستايەتتى تۇم ھەبى.
باران ئەسەر پۇي زىۋى . چ باكم ھەيە . . خەئكى چۇن تەماشى دەكەن .
تەكايە دىم شادكە . ئەي تۇ ئەدوت شاعىرى گەۋرە دىنىم بۇ دىدەنىت .
ئەي بۇ نەھات . كاتىك تۇ دەررئىتە نىۋ دەستە مەندۈەكەنم .

ئىدى مەن بە ۋىستى تۇ دەنۇسم ۋ دەستم پى نۇس دەگرىت . ۋوشەكان .
لەنىۋ خەيالىمدا شە پۇل ئەدەن بۇ عاشقى تۇ . ئى ئە پى ى ئەو
غەشقىۋىيە . كە دەتۋانم ئە ژىر سايەت . . بەباشى بىنۇسم ۋ
بىرەكە مەۋمۇ ئاشنا بىم بە بىلىندە بى نازەكان .

تەنھا تۇي باران . كە بۇ مەنىك ھەزاران دىۋىپە . دەكەيتە دىيارى . بەسەر
لاشەمداۋ . مەنىش بە پاكى ۋ بى گەردى ئەتۋۋە فىر بووم . . كە ئاۋا
بىنۇسم . بۇ مەروۇقايەتتى تەكايە بە ۋ ھىمەنىيەت كە دەيدەيت ئە سىمام . با
شاعىرى گەۋرەت ئەتەك بىت . مەن چاۋمەرىتەم .

چاۋمەروۋانى پىياۋە مەندۈۋەكە . . .

ساتىك باران ھىدى . . ھىدى ئەيدا

به سه رزمی و پیاده نواز مکان دهنده شده.

دینت ھەمووان ئە حەزوری ھەر دئۆپیکیدا

به روانگهی روحمانه وه ناوازه بیمان به دی بکهین .

تکایه بهو هیمنیهت که تنوک تنوک دادەباریتە نیو ژیان . با شاعیرت
لەتەکدا بێت.

ناخر من چاومروانی روحی پاکیانم .

دەبىت . بەھاو ڤىيەتى شاعىرو بە حزورى تۆنەى باران . بچىنە
جىگايەك . كە فرىنسكى سەرچەم مەرقايەتى تىندا كۆيۈتەومو . ئەوينش
خەمەكانمان بە ئا ئەدەبىن .

تکایه دبییت هر نهوت له گه لدا بیټ. ناخر به دیتنی نهو خه مه کانم
له کول دمنه وه.

ناخر من نه وهه موو خد مه كه نه كه يوووه . برستم لي براوه .

چونکہ باش دزمانم

گريانه دروينه‌كان مروغه دمگم نه‌كان نانوسنه وه .

زەردەخەنە كاتىپەكان رۇحمان ئاسودە ئاگەن

ئەي بۇ نازانى ئەم ولاتەدا. رستەيەكى پەر ئە بەھاو تەواو شك نابرى
بۇ ئەوينى دئە ماندوو مگانمان.

دنيا بە بارانى ئەوينى ئاوتتە بە راستى ژيان. گەر تۇ ئەبى ئەم سەر
زەمىنە ئەوينىكى راستەقىنە وجودى نىيە بۇ وجودى مەرقەكان.

ئىستاكە. من ژوانىكم ئە تەك پەرەسىلكە سىيىپەكاندا ھەيە. ئەژىر
ئارامى و ھەزەكانى تۇدا. بۇ ژيانىكى راستەقىنە. . تاكو ئىوۋە دىن من
بە ھاۋرىتى پەرەسىلكەكان مىژوو دەنوسمەۋە.

من بۇنى گولە لاۋلاۋەكانى تەنىشتى ئەو دار شۇرەبىيانە دەگەم. . ئەھا
بى ناز. سەريان ناۋە بەسەرى يەكتەداۋ. گلەيى ئە بەختى خۇيان
دەگەن. كە چۇن سات نا ساتىك بۇنى پىسى ئەو مەرقانەي كە تەنھا بە
جەستە دەژىن. چۇن ئەو لاۋلاۋانە يان بە پىيە زل و ئاقۇلاكانيان پان
كردۇتەۋە. با بەو مىندالە بى نازانەش رابگەم. كە بۇ پارچە ئانىكى
رەق بوو ئە كۇمارىكى بى ئانىدا بە ئاستەم چىگيان دەگەۋى و بەدەم
ھەنسكى مەرگەۋە. تا بەيانى بە بى دارى پۇژ دەگەنەۋە. . تەكايە زوو
ۋەرن. چۈنكە بىرستەم ئى براۋە بۇ دىقتى

خەمى شەوى پىاۋە ماندوۋەكە . . . .

مەزۇنە دەگمەنەكان ئە بەرامبەر سەختىەكانى ژياندا چۆك دانادىن . .
ئەوان بە وشەى پېر ئە حىكمەت و پېر واتاۋ كارىگەر . ناۋىتەى
ھەستانەۋەن بەرمو ئاسۇ.

بە پەرتوكەكانىيان مېژوو دروست دەكەن .

كاردانەۋەى جۇراۋجۇرو رەنگالەيى ژيان ئە خودى خۇيان دەنۋىنن ئەم
سەردەمەدا زۇر كەمەن كە ھەست بە حىكمەتى پىاۋە دەگمەنەكان بىكەن و
ناۋىتەى ئەندىشەيان بېن.

ئەوان ئە دىدى كۆمەلگا جوان و بى خەۋش دىنە بەرچاۋان سەلام
مستەفاى شاعىر . . . ناۋازە . . . دەگمەن . . . ماندو . . . خەم
ھەلگرتوو .

ئەو مەزۇنە دەگمەنەكانە كە جىاۋاز . قولىتر ئە ژيانى راستەقىنە ئە
دىدى مەزۇنەتەيدا . نەمرە . ئە بىنەرەتدا شاعىر ئە ھەر چەشەنە سەختى
و دەردەسەرىيەكى ژيان بىزار نابىت و ئەگەن ھەر كۆپلە شىعەرىكى
دەردەنجىت و نىگەرەن نابىت.

پىاۋە مەندۈمكە. بەدەم نازارەتتە ئىشتمەننىكى كەۋل كراۋ
ۋە بە كرىۋ دراۋ. بە دىيار ھەنسكى پەرسىلەكە بى نازەكەنەۋە خەمى شەۋە
تەنبايەكانىيەتى. . چ خەمىك . . خەمىكى قولى. كە ئەۋ شەۋەندە.
تەنەت دەرياش ئەۋ تى ناگا چۈن ئەكەۋىتە پى .

شاعىر . . نازار بەخشە . زام ھەلگرتوۋە . . ئاخىر ئەۋ بۇ ئەۋ مەندالە
بى دەرتەنەنە . زامى قولى . كە ئە شەۋە . بە بىرسيەتى ۋە ئەۋىنى
پارچە نانى . سەردەننەۋە .

بۇيە ھەردەم شاعىر گىرمانى دەكەۋىتە نىۋە سال ۋە پۇژە نۆى يەكەنەۋە .

شەۋەنىشى بى زەردەخەنەۋە . بىرى يادى مەندالى. كە بەردەۋام بەرگىكى
شېۋا ئەبەريا. شاعىر تەنەت لاۋىتى خۇى بەخشىيۋو بە مەندالانى
گەپەك كە ئە ژىر دارتوۋەكەى (مام صالح) ۋەشكە فرۇشدا مەندالانى
گەپەكى كۆدەكردەۋو ئەژىر ئەۋ دارتوۋەدا شىعەرى ھەناسەكانى ژيانى
بۇدەۋتەن.

شاعىر . . بە بىننىنى پەرسىلەكەكان تاۋىك نارام دەپىتەۋەۋو بەدىيار
بارىنى بارانەۋە. پى دەكەنى. تاكو بوخسارى پىرۋزى شەرمى گۈلەكان
بومىنى.

ئەو ھەمىشە ئەنىو ساباتى گەۋھەرى وشەكانى ئەنىو لاپەرەي
پەرتوكەكانى پىمان دەئىت .

بۇزگارەكان . . سەمايەكى بى رەنگ و بى ھەستن .

دەرياکان شە پۇلى شووم گرتوونى و بى رەنگ و بى مرووتە .

پىاۋە ماندوۋەكە . جگە ئە گۇرانى ژيان و وشەي ئەفرىنراۋ چى دىكەي
نیه بىبەخشىت . ئەو بۇ ساتىكىش نۇقرە ناگرى ئە دورى شىعر .
ھەمىشە ئە دەرياي خۇيدا ئەتلىتەۋە بەلام ناۋازى تىرپەي دلى گەۋرەي
شاعىر ھەموو سەردەمانىك ئەوتىتەۋە .

ھەر ئەو ناۋازەيە كە مىژوو دەينوسىتەۋە دلى شاعىر بۇ ئەبەد بە
گەۋرەي دەھىلىتەۋە .

شىعرەكانى سەلام ھاۋكىشەيەكە كە ئە خودى خۇيدا . رەنگدانەۋەي
بوانىن و ناۋىتەي ھەزرى ئىمەيە .

ئاخىر زۇر جاران دەنگىك دىتە گوى شاعىر . كە بە خۇي دەئىت :

مەن ھەموو كات باسى نازادى و نان و بالئەدە بى نازەكانى ئاسمان دەكەم
. . توبلى شىتى بىت .

ئەو بە خۇي دەئىت . تۇ بلى ي بە راستى من شىت ئەبۇب . پىاۋە
ماندۇمكە جۈبى دەنگە ئەرزۇكەكەي خۇي ئەداتەۋەو بە دەنگى بلىد
دەئى . . . نا . . . نا .

بېرۋاناکەم . . ئەي ئەۋە نىيە ھەمۇو بۇزىك . . شىعر دەنۇسم بۇ ژيان
. . بۇ راستىيەكان .

ئەي ئەۋە نىيە . وانەي بائىدە كۈچەرىيەكان دانەدەم . كە ئە ھاۋرىيەتى
پەرسىنكە سىيىيەكان گۇرانى تىرىيۈون بخۇيىنن بە بالاي يەكتىدا .

ئاھو ھەسرەتى بۇ ئازادى و بۇ نان و عىشق و نىشتەمانىكى بەكرى
دراۋە . . ئاخىر بۇ گۈي ۋانادىرن بۇ ھەسرەتى پىاۋە ماندۇۋەكە . . با
ئەو ھەر بەشىت بەيان بىكرىت . بەلام ھەمىشە پىنۇسەكەي ئەناۋ
دەغلى جۈانى و ژيان و ھەناسەي مەۋشايەتى دەبەخشىتە مەۋشايەتى .

كەۋايە سەلام مستەفا ئەفسانەيە ئە واقىيەتى مېژوۋدا . دەبى ھەمۇۋان
ئە ۋاننىنى پەيۋەندىيە رۇحيەكانى شىعرەكانى بېرېنەۋە . ۋە گەۋھەرى
نۇسینەكانىشى ئە سەرەتاي ئەو ۋاننىيەۋ ئە كۇتا ھەنگاۋى ئەو
تىرېمانەمان چەند پەرتۇكىكى پىاۋە ماندۇۋەكە دانراۋە كە

مىژۈيەكى پىرىنگدار بەيان دەگەن ۋە پىۋانىنمان ئە ۋجۇدى
داھىنەنەكانىيەندا تىرەمانە بۇ ئەۋىنى پەرتۈكەكانى.

پىرىيەريەن ئە مامۇستايەك كىرد. كە بۇ مەندۇيت .

ۋتى . . ئەبەر ھۇكارى قوتابىيەكانم . كە زۇردەرەنگ تىندەگەن .

ئە دىكتۇرىك . . ئەخۇشەكان كە دەرونيەن ئەخۇشە .

ئە كىرىكارىك . . جەستە . . چۈنكە غەقىل ئەۋكاتەدا ۋەستەۋە .

بەلام سەدان پىرىيەر ئە پىۋە مەندۇۋەكە بىكىت . ئەۋ دەئىت تەنھاۋ

تەنھا . . مەندۇۋەنە . ئە نازارەكانى زىيان . . مەندۇۋەنە . ئە

پەرتۈكى فەرىدراۋى سەرشەقامەكان .

كەۋايە ئەۋ جىۋاۋازە ئەھەر چەشەنە مەۋقۇنىك كە ناۋا بىرناكاتەۋە ئەۋ

ھەلگىرى ناۋى شاعىرىكى راست بىژى كۆمەلگەكەيەتى . . خۇى مەندۇۋ .

شەيرەكانى مەندۇۋ . . كىتەبەكەى مەندۇۋ بەلام پىنوسەكەى .

ئەندىشەى فەراۋانى . ئەتەك ئەۋ ھەمۇۋ مەندۇۋ بۇنەدا مەھالى

مەھالە . مەندۇيەتى بىناسى.

تى رامانى من و چاۋەروانى شاعىر . .

گەر بېروانىنە شىعرىدىكى شاعىر. ئەو زۇر بە زوۋى بۇمان دەردىگەدەن
 كە ھەر پەيشىكى شىعرى ئەم شاعىرە ھەمۇ بە ھا جوانەكانى
 باگراۋندى ژيان و سىروشت و كۆمەلەيتى و رۇشنىرى ئە قولايى
 ھزرىدا. بوۋەتە واقع. تا دەگاتە ئەو ئاستە بالەيتى كە ھەمىشە ئەنىۋ
 جانتا رەشە كۆنەكەي كە بوۋەتە ھاۋرى ھەمىشەيى شاعىر بەسەر
 شانى چە پىيەۋىيەتى و بوۋەتە ھاۋرى ھەنگاۋە مېژوۋىيەكانى. پېر ئە
 دىنپايەك يادگارى و نوسىنى نۆي. . ۋە ئە رۇشنايى نىۋ ئەو جانتاۋە
 بابەتەكانى ۋەك سەبۇل دەپىتە قەلغانى بىرگەدەنەۋە تى رامانى
 خۇننەر. كە ھەر بە خۇننەنەۋەي شىعرىكى كۇس كەۋتوى بى ناز چىراي
 غەرىبى و رىنگاي تارىكى بۇ مەرقۇمەنى. بۇ ئەبەدىيەت ئە كىزىۋون
 قوتار دەكات و بوۋەتە فرىاد رەسىك. كە نىمە ئەۋىۋە ھەنگاۋەكانەمان
 ئە بوناكىيەكى ھەمىشەيدا بنىن بۇ نايندەيەكى گەش و جۇلاندنى
 ھزىمان .

پىاۋە مەندۈكە . ھەر ھەناسە يەكى تەنبايى خۇي ئاۋىتەي كىتپە
تەنباكانى كەردۈۋە . ئەو داھىنە رانە ھەناسە تەنبايەكانى مەرقەزەكان
ناھىلىت . ھەر بۇيە ساتىك شىعەرىكى بەدەل دەخۇنىيەتەۋە . ئىدى تۇ
مۇميا كراۋى . ئەو شىعەرىيەت و ناتۋانىت غافل گىر بىت ئە جوانىيەكانى
زىيان . بە ئاشنا بوۋى وشەكانى ئىدى تۇ ئاشنا دەبىيەت بە خۇدى خۇت
ۋە ئاشنا بە باران .

ئەو دەنۇسىت . بۇ ئان . . بۇ ئازادى . . بۇ ئالغەدە بى ئازەكان . بۇ
پەرسىلەكە سىپىيەكان . كە ۋادەي كۆچكەردىيان ئەھاتۋوۋو بە زۇر
كۆچيان پى دەكەن . بۇ مىندالانى بىرسى . كە ھەمىشە چاۋيان ئەسەرنان
بە دەستەكانەۋەيەۋ ئەمانىش ئە بىرسىتىدا ھاۋارو ئالەيانە .

كەۋايە دەبىيەت . بە گىيانمان . بى ئاگانەبىن ئەو جانتا رەشەي شاعىر . .
چۈنكە بە ئەدەستدانى ھەمۋو شتىك ئەنىۋ دەچىت ئىدى ۋوشە پىر
بايەخەكانى نىۋ ئەو جانتايە . ئە بى كەسىدا با بىكەس ئەبى . ئاخىر
ھىكەمەتى نىۋ ئەو جانتايە . ئەۋەدەيە كە دىسان شۇرشىكى عەقلى
گىرگ بە نۇسەر ئەدات و ئەو ئەقلىۋە سەرخاۋەي تەنبايى و خەم و
ياخى بوۋن ئە جوانى وشەكانى دەبىيەت شادى بەخش بۇ ئارامى
مەرقەزىيەتى و خۇشەۋىستىمان بۇ ئاۋازى وشەۋ دىباي پەرتۈك .

تېرۋاننى مەن بۇ (سەلام مەستەفا) نوسىنى ئەم پەرەگرافە ديارە ئە
خۇرا سەرچاۋەى نەگرتۋە. بەلكو ئە نەنجامى چۈنە ئىو دىيەى
نوسىنەكانى و ، تارادەيەك ئاشنابون ئە پىنوسەكەيى و باگراۋندە
نەقلىەكەى، واى ئەمەن كەرد، كە چىدى دەستەۋەسان ئەبەم و ئە ئاست
بەرزى ئەم كەسايەتتە ھەئۈستەيەك بەكەم و بەدىار چايەكى تال و
نەفەسىكى قولى جگەرىكەم ئە كەش و ھەۋايەكى سەرماۋ سۆلەدا. ئەم
نوسىنە بىتە بون و ئە ئىۋارەيەكى تەنىيائىدا باسى نوسىنە
تەنىيائەكانى ئەم نوسەرە بىتە ۋاقە.

نازارەكانى شاعىر لەۋدىۋ پەنجەرەكانەۋە . .

(سەلام مەستەفا) ھەمىشە ئەنىۋ پەنجەرە ۋاقەيەكانى عەدەمەۋە
مەزۇنەكان دەبىنىت، كە ھەر يەكەك ئەۋان سەرقاتن بە ژيانى بى
ناگايى خۇيان.

چى دى كەسەك بەدى ئاكىرى بىتە بەردەم پەنجەرەكەۋ سلاۋىكى
سەرپىنى ئە نوسەر بەكات. كەسەك نىيە گۈى رادىرى بۇ ۋەلسەفەكانى
ژيانى نوسەر.

تەنھاو تەنھا ، قەلەمەكەى دەستى و چەند وەرەقەيەك نەبىت كە
ھەمىشە سلاو بۇ نەمىرى نوسەر دەنیرن و ئە ناستیدا بەرزە بالا
رادەمىنن.

نوسەر بەدەم پىياسەيەكى تەنبايى سەر شەقامە تەنباكانداو لەژىر
نېواری ئەوچە دارماوكانى شاردە ، لەگەن ھەلگىشانى خەمىكى قولدا.
چاوى بېرېووتە سروشت و ، بە پانتايى ژيانى دەورەبەرى تى رادەمىنن.
لەگەن ھەموو بېرکردنەوہيەكى قول ، بۇ بابەتتىكى تازە ئە داىك بوو ،
سەيرى ئازارى خەلگىي و وىرانەى شار دەكات.

بەخۇى دەلى ، ئاكرى بى دەنگى ئە ناست ئەم بى ھۇشى و
تارىكەستانىيەدا شتىك نەنوسم. بەخۇى دەلىت ، پىش ئەوہى بنوسم ،
سەردەتا پىنويستەم بە پىياسە كردنىكە. بۇ ئەوہى تەواو تەواو ئە ناخى
ئەم ئازارچىزەى خەلگى بگەم. بۇ ئەوہى بنوسم پىنويستەم بە پارچە
ئانىكە . . پىنويستەم بە بىننى گولى ھەمە جۇرە پىنويستەم بە بۇنى
ئازادى رەھايە .

شاعىر زۇر بە ھىمىنى و بى دەنگى چاودېرنى (گۇران) دەكات ، بۇ ئەوہى
پىياسەيەكى دوو قۇلىي خەم نامىزى باراناوى تەى بگەن.

ئىدى ھەر خۇيان باشتىر ئەوۋە تىندەگەن كە نازارى تەنئايى چەند
بەسۋىيە.

نوسەر چاۋى ئەسەر كىتەپكەي دەستى لادەبات و ئە دورەۋە ، بەدەم
چاۋمېۋانى (گۇران) لادەبىنىت.

(گۇران) بە ئەسپايى و زەردەخەنەۋە ، بەرەۋى پۈي شاعىر ھەنگاۋ
ھەلدەگىت.

سلاۋىكى باراناۋى ئەيەكتەر دەگەن .

شاعىر بە ھەلدەۋان رادەمكات بۇ لاي گۇران و . . پىنى رادەگەيەنى . .
نازىز ئە كۈتايىدا ھاتىت ، چاۋمېۋىم دەكردى ، ۋەرەۋە با ئەم تەنئايى و
نافاتەدا تەنئايى يەكتەر ۋەلا نىن و بەدەم ھەناسەيەكى ئەسەر خۇۋە .
باسى نوسىنەكانمان بىكەين .

ھەردوگىيان بە ناۋمېۋاستى شەقامەكەدا بەنىۋى ئىزمەي بارانەكەدا
رۇيشتن .

(سەلام مستەھا) كىتەپكەي بەدەستىۋە خستىۋە پىشتىۋە.

ئەو شەقامدا ، جگە ئە ھەناسەي پېرۇزى ئەوان ، كەسى تر بەدى
نەدەكرا .

بارانەكە كىتەپكەي بە تەوايى تەپكەربو ، ئەگەن ھەر دۇپە بارانىك
كە ئەيدا ئەنىو لاپەردەي كىتەپكە . . دىنپايەك وشەي جوان ئاۋىتەي
بارانەكە دەپون ، (گۇران) كىتەپكەي ئە (سەلام مستەفا) وەرگرت و ،
لاپەردەكانى ھەندايەو، سەرىكى باداو وتى ، بەراستى جوانە . بە
كاو خۇ و زەردەخەنەيەكەو . وتى . تۇ ئاۋازەيت . سەلام . ئەم
نىشتەمانە بەكرى دراۋىدا . ئەم ئافات و بى وىژدانى مەۋقە . بى
ئاگاكانى ولاتدا . تۇ گۇرانى خۇش نودى بۇ پەردەسەلەكە سەپپەكان
دەھۇنىتەو . تۇ لەژنەر ھەر تەكەيەكى ئەم بارانەدا . ئە كۇمارىكى بى
ئانیدا . بە وشەكانت بىر ئە لەتى نان دەكەيتەو . بۇ ھەژارانى . خەم
ھەن گرتەۋى زەمانە . . ئافەرم سەلام . بەراستى جوانە . . چەند
جارىك گۇرانى شاعىر ئەمەي وتەو .

كىتەپكەي ئەسەر شەقامەكە دانائو دەستى خستە سەرشانى (سەلام
مستەفا) ئە چاۋان ون بوون . ئەنىو شەقامەكەدا ، تەنھا كىتەپكە
مايەو ، بايەكى توند ئەگەن بارانەكەدا ھەلى كەردو يارى بە لاپەردەي
كىتەپكەي نوسەر دەكرد ، ئەنىو لاپەردەكاندا نوسراۋو :

نوسەرنك لىۋان لىۋو ئە داھىنان ، ناخىنك پېر ئە شادى و دلىك پېر ئە
خەم و چاۋانىك بۇ نارامى ژيان.

ئە چاۋ تروكانىكدا سەر شەقامەكە پېر بوو ئە خەلكى ، پېر بوو ئە
ۋاندەي كە تىنۋى شىعرىكانى شاعىرن. ھەريەكەيان ھاتن و لەنىۋكتىيە
تەربومكەدا ، وشەكانىيان بىرد بۇ خۇيان.

دوچاركتىيەكە بە سپىيەتى مايەۋە .

بەيانىيەكى جىۋاز . . . . .

ئەو بايەنيە بە خۇم و جانتا شەق و شېرەكەمەۋە بەنياز بووم بەرەو
باخى گشتى بېرۇم دەست بىكەم بە نوسىنى سىنارىيۋىيەكى تەۋاو
نەكراوم .

مى رىگام گرتەبەر بە شەقامى سالىدا ئەگەن ھەر ھەنگاۋىكەدا . ئە
بىرکردنەۋەيەكى قون دا بووم .

ناخۇكۇتاي سىنارىيۋكەم چ پەيامىكى پىيە بۇ كۆمەنگا .

بە پاستى بىرو ھىزم ئانۋز بوو . . .

ھەرىكى دەشى تۆرەش . ئاسمانىيان تەنى بوو . ئىستا نا تاۋىكى تر .
لەوانە بوو . بارانىكى زۇردابكاو . . لافاۋى ئى بىكەۋىتەۋە .

ئەو شەقامە . جگە لە من و چەند كەسك نەبىت . كە جلى كرىكاريان
لە بەردابوو . كەسى تر نە دەبىترا .

تەنھا . سەرو كەللەى ئەو كەسانە نەبىت . كە لە جامى تەلخېۋى
نۇتۇمبىلەكانىيانەۋە دەبىنران كە بوخسارىكى شىۋاۋ و نامۇيان
نەنۋاند .

ئى ئاخر ئەو چەند كرىكارەش ديار بوو نەھامەتى و نەدارى واى
كردبوو كە بەو شەبەقىيە لەدەرەۋە بن بۇ پەيداكرەنى ژەمىكى ئىۋارەى
خىزانەكانىيان لە پىناۋى پارچە ئانىكدا .

من سروشم واىە تەنھا ھەناسەيەكى ئاسودەيى ھەلمژم . بەيانىيانە .
بۇيە ھەموو بەيانىيەك شەبەقى لەخەو راپەريوم . چونكە بەيانىيان بۇ
من لەدايك بونىكى رۇژىكى نوى يە .

خەرىك بوو نرىك دەبوومەۋە لە دەروازەى باخى گشتى . چەند دئۇپە
بارانىك بەر تەپلى سەرم كەوت . . ئىدى ھەستم كرد بە تەۋاۋى

ئاسودەى ئاسودەم و . . . چەندىن بىرۈكەى سەرنج راکىش ھات بە
خەيالىدا بۇ تەواوکردنى سىنارىيۈكەم .

ئى ئاخىر مەن ئولغەم بە بارانەو گەرتوۋە .

گەر بە ويىستى مەن بىت پىنم خۇشە چوار وەرزە باران بونى ھەبىت .

ئەو بارانە . كە سەرتاپاي جەستەمان پاكىژ دەكاتەو ئە ھەموو
پىسيەكى ژيان .

ئەو بارانە كە ھىوا بەخشە بۇ ئەمانى ھەناسە قەتەيس ماۋىكان .

باران بەو قەشەنگىيەو بەو پىرۈزىيەى بەردەوام قەشەنگى و پىرۈزى
دەبەخشىتە دوا ويىستگەى مەزۇقەكان .

ئەو چەند ھەنگاۋەى ماۋىوم تاكو باخى گشتى چاۋم ئەسەر دارىكى
سەنەۋىيەرى نىۋىباخەكە بوو . كە چەند پەرەسىلەكەيەكى سىپى ئەنىۋقەدە
بەسالۋچۈكەى ئەم دار سەنەۋىيەرە ھىلانەيەكىيان چى كەردبوو . سەرقالى
پاكىژكەردنەو ەو ەك كەردنى ھىلانەكەيان بوون .

گرمە گرمى ھەۋرەكە پاي چەكەندەم و دايبىرەم ئە سەير كەردنى
پەرەسىلەكەكان .

باران دەستی کرد بە بارین .

بە پرتاو چۆمە نیو باخی گشتیەو .

بە نیو راستە ڕیگا کە هەنگاوم دەناو هەرواش بە تاسەو بووم سلاوێک .
ئەو شاعیرانە بکەم کە بۆ ئەبەدیەت . ئەنیو ئەو هەموو دارودرەخت و
گوێی هەمەجۆری نیو باخە کە . ئە وچاندابوون .

چۆمە نزیکیانەو سەرم ئەوی کرد بۆیان .

پاش سلاو بە هەموویانم وت :

من ئە سۆزو ئەوینی ڕەهای نیوەیە کە ئە خۆم دێنێام . . تکایە ئەگەر
سانایە . جوابێک بنێرین بۆ یەکتری . بۆ ئەوەی ئە ئەوینی پڕ بایەخی
ڕەهاتان بتوانم هەرم فراوان کەم . . دنیایی ئەواوم پێ ببەخشن . هەر
هیچ ئەبێ ئە ڕوانگەتانەو . . بێ بەش ئەبێ ئەو زەردەخەنە
راستگۆیانەتان شاعیرەکان کە سەرتاپای جەستە ی پێرۆزیان ناویان لێ
دەچۆرا . هەستم بە پێکەنینکی هیمنانە ی هەموویان کرد . منیش بە
ئەدەبەو بە ئەسپایی ئە حەزوریاندا ڕەت بووم تاکو گەیشتمە دواين
شاعیر کە حەمدی بەگی ساجیبقران بوو .

جەمەدى . مات و مەلۇل . . غەمبار دەھاتە بەرچاۋ . .

ويستم تىنى پەرىنم و بېچە پەناۋ پەسىرنىك ئەبەر خورپى بارانەكە . .
ئەك ئەبەر خۇم بۇ ئەۋەدى كە تەپ ئەبەم .

بەلكو ئەبەر جانتاكەم كە پىرى بوو ئە و مەرقەدى نوسراۋى ئىۋە ئاچل كە
ھەر خۇشەم ئەم دىزانى چى تىيا نوسراۋە بۇچى و بۇ چ ئامانجىك
دەنوسم . ئەم نىشتەمانە بى بەزىيەدا .

شاعىرى گەۋرە . كۆكەيەكى كىردو . ئەۋەندە بە خىرايى ئاۋرى دايدەۋە .
پىرۋى بارانەكە سەر قىزە ئالتۇنيەكەى بەر دەمو چاۋم كەۋت .

زۇر شادمان بووم . . ئەناۋ ئەۋ ھەموو خورپى بارانەدا . . زۇر جىاۋاز
ھەستم بەۋ چەۋند پىرۋىيە سەرى ئەم شاعىرە كىرد كە داى ئە سىمام .

شاعىر بە خەمبارىيەۋە بەمنى وت :

ئىكايە با ئەۋ شاعىرانەى تر بە غەمبارىيەكەم ئەزانن دەنا ئۇقرە ئاگىرن
. . بېيىلە با ئە ژىر ئەۋ دىننەى بارانەدا بەردەۋام بى ئە زەردەخەنە
ماندوبونەكانيان .

مەنىش نەزىك بومەۋە ئە حەزەرى و پەنەم وت ئەى بەرەزەتان بۇ وا
غەمبارن . بۇ ۋەك ئەۋانى دى خۇشەال نەن ھەيە بە باران قەئەس بىت.
شاعىر وتى : كەشەكە باران نەى . شەتەكى دىە .

ئە نەستە بەدۋاۋە . نەىدى دئەكانەمان رەنگە نادات نازارى ئەو مەرقۇمە
خۇۋىستانەى شار ئە نەستۇ بگەرىن . رازى نەبەن بەردەۋام مائەمگەرىبەن و
خەلەكى ئەنەۋ باۋەشەك پارەى بى نەمەادا پەكەنەنى درۋەنە بەخەشەتە
رەان . . . نەمە ۋامان نەدەۋىست نەمە بە رۇح نەسىمان بۇ مەرقۇمەنى .

كەچى جەرىك ئەۋان خەم ھەلگەرتەۋ نەبەۋ و نەيان زانى ۋاتەى خەم
پەنەسە بکەن .

نەمە خۇشەخەمان كەردن . كەچى ئەۋان گەرىانى درۋەنە دەبەخەشە
نەمە ۋەۋە ۋەردەگەرىن ئە كەتەب دۋاى ئەو ھەمەۋ كەرسەتە چۇن بتەۋانەن
دەيان پە خۇش بکەىن . چەۋەرىى كەرى باشەان لى نەكرى و نەتەۋانەن
نارام گەرىن . . . تە شەۋانە ۋەردە سەرنەج بەدە چۇن پەرتەكەكانەمان
كەۋە بابەتەى ھەراج بازەۋ دئەسۋەك نەبەنى خۇى بەدات ئە قەرەەيان .
نەىدى چۇن غەمبار نەبەم . بېۋا بکە نالەمان دەگاتە كەشەكەلانى
فەلەك . ئەتەۋ نەھەقى و نازارى مەرقۇمەكان و فەرىدانى پەرتەكەكان ،

ئەوان بۇ شادىيەكانى خۇيان ئىمەو ھەموو شتىكىيان بىرچۇتەو.
تەناتەت ناشازنن بۇ دەگريەن . . بۇ پى دەكەنن . . ھۇكارەكەشى
ئەودىيە كە ئە پىرۇزى كىتىب ناگەن.

ھەناسەيەكم ھەئكىشاو زۇر بە ئەدەبەو ئە حزورىاندا وتى :

تۇ راست دەكەيت بە لام جەمدى گيان پىويست بە غەمبارى ناكات ئەى
نازانى ئەمرىتان ھەموو جىگايەكى گرتۇتەو ھىشتا مەۋقائىك ھەن
شيعەكانى ئىوئىيان ئەنىو دىنياندا ھەئگرتوودو شانازى پىوئە دەكەن .

جەمدى بەگ بە چاۋە تەرىپوودەكانى سەيرىكى كردم و ووتى :

مەنىش ئەو دەزانم ناخر ھۇكارەكەى ئەودىيە ھىشتا ھەناسەى ژيان
ئەدەين . ئەرى بە راست پىاويكى ماندوو خەم ئە كۆل زۇر جار دەبىنم
كە ئىوان ئىو ئە داھىنان مەبەستم سەلام مستەفايە . ئەتبىنيو .

ھەر كە ناۋى سەلام مستەفاى ھىنا ئە شوىنى خۇم وشك بووم .

چوومە بەردەمى و سەرى پىرۇزىم ماچ كردو بە ساحبقرانم وت تۇ
دنىيائى ئىرە بوو زۇر تامەزىۋى دىدەتتىم .

جەمدى بە كاۋە خۇوتى . . بەئى بەئى .

زۆر جارەن دەيىنم بە دەم بىر كۆرۈنۈشۈشەي جۈەن دىننەيە بۈۈن و بە
دەيەر تىنرەمەننى پەرسىنكە سېيىيە كەنەۋە ئاھو خەسەرتىنى . جەري واش
ھەيە چەندىن مەنلەننى ھەزەر و بىرسى دەۋرەيەن داۋەو سەلەمىش ئاۋازى
پەر ئە ناسۇرى پارچە ئانىكى رەق بۈيەن بۇ دەۋنەيە.

بىرۈنەۋ نەۋە بىگەرى ھەر دەيدۈزىتەۋە . . .

بەبۈرە كاتى نەۋە ھاتۈۋە ئەگەل شەيەرىنى ھەۋرەمەن بېيەنە خەلۈەتى
دەيەنەۋە . . خۈات ئەگەل.

خەمى شەيەر ئەگەل رەزەنەي بارەندە . ئاۋىتەي مەۋرۈۋ دەيەت . .

سەۋىكى دۈا دىدارم ئەگەل شەيەرەكەندە . ئە نەجام داۋ ھەرواش چاۋم
ئە پەرسىنكە سېيىيە كەن ھەنەدەگەرت . بارەنەكە . بە خۈر دادەبەريە نىۋ
دەللى دەختە كەنەۋە پەرسىنكە سېيىيە كەنەش . كە بە تەۋاۋى تەۋەبۈۈن .
دەيەن ئە شەقەي بان و بەننىۋ دارەكەندە رۇشتەن . خەمى مەن ئەۋەبۈۋ
دەيەت ھەر بزانم . بۇ نەۋەندە نەم باندەنە . بىرستىيەن لى بىراۋە
ھەمەۋەن ۈەك يەك دەنەشتەۋەۋە بە چاۋى داخراۋەۋە بەسەر چلى
دارەكەنەۋەۋە دەھاتەن و دەچۈۈن تاۋ نا تاۋىك خۇيەن دەكەشە بە
دارەكەندە مەنەش ئە دلى خۇمەدە ۈتەم دەيەت شەيەك رۈۋى دەيەت دەندە بۇ

ئارامىيان ئەدەست داۋە. تا ئەۋەى شاعىر بە خىرايى بە لامدا. تى پەرى
 و بە گىيانى تەرىۋەۋە. ئاۋرىكى خىراي دايەۋە. سلاۋىكى ئە مەن كەردو
 . بە ھە ئە داۋان بە نىۋ دارسەۋە رەكاندا پۇى ھەرواش بە دەنگى بەرز
 ھاۋارى دىكرد . مامۇستا گۇران . . گۇرانى پاىە بەرز . مەن تاسەم ئە
 دىدارمەكت و ۋوشە پەر ئە گەۋە رەكانت ئەشكا . . چ زوۋ . بە جىت
 ھىشتم .

مەنىش ئاۋرەم دايەۋە بە ئكو مامۇستا گۇرانى شاعىر بىنەم و ئە حزورىدا
 پىى رابگە يەنەم كە شاعىرىكى مەندو ئەناس بە دواتا دەگەرىت.

شاعىرىك . . كە ئەم ھەۋو خەمە كە ئەكەۋە . بە سەر شانىەۋە يەتى.
 بى گومان . بە دىدارت ئاسودە دەبىت .

بە لام ھەرگىز گۇرانى پاىە بەرز مە بىنەۋە . .

ئە راستىدا ھەر بىرەم چوۋبەۋە. كە پۇ تەۋاۋ كەردنى سىنارىۋكەم
 ھاتومەتە ئەۋ باخچە يەۋە .

بە ئاراستەى نىۋەندى باخچە كەدا رام كەرد . تا گە ھىشتم بە سەلام
 مەستەفا .

كە بېيىم پەرەسلىكە سېيىيەكان دەورە يان داومو . ھەمىوان بەيەك ئاواز
بۇ بەختەمىرى شاعىر يان دەخوئىند . ئاوازيك كە گەلاو گولەكانى نىو
باخچەكەى ھىنابوۋە گىريان .

شاعىرىش پارچە ئانىكى دەقى بەدەستەۋە بوو . . وردى دەمىردو . ھەلى
ئەدا . . بۇ ئالەمىكان .

شە بايەك . جار جارە پەيدا دەبوو . زۇر ھىمەنانە ئەيدا بە گوى
شاعىردا ھەروەك ئەۋەى ئەگەئىدا بدوى .

ھەر بۇيە ھىندى ھىندى چاۋمىكانى بەرز كىردەۋە . بۇ ئاسمان و بە
ھەسنىكەۋە وتى .

تەمەن ھەر ئەخۇۋە ئەپوات . . . خەم بوخسارى داگرتووم . . ھەلەئەى
عومىرى بابىردوم . بەرگەى ژوانىك ئاگرى .

ئاخىكى ھەئكىشاۋ . . دەستەكانى ئوساند بەيەكەۋە . تاۋمىكو بارانەكە
ئاۋ دەستى پىرۋىزى پىر كىرد ئە ئاۋ . سەرى بىردە پىشەۋە . بۇ ئاۋ
ئاۋمىكەى دەستى .

ۋىنەى خۇى تىدا بېيىنىيەۋە .

بەخۇي وت .

ئەي ھاۋرى ھەمىشە يەكەم .

ئاخۇ ئەبى چەند چەم و روبار ناۋى لى وشك كرابى .

ئاخۇ ئەبى چەند ھىلانە تىكدرابى و بالندىكان .

ھەئواسرابى .

ئەي ھاۋرى . ئەبى نىستا چەند پەرتوك . ھەراج كرابى و . ووشەكانى

پرسەيان بۇگىرابى .

تۇبلى يەكىك ھەبىت ناگاي ئە حالى حالىم بى و درك بەۋە بىكات .

كە خەمى من . خەمى ئەۋەيە .

مرۇققەلىك ھەن . ئە باران ھەلدىن . بە پىرۋى كىتىب ئاشنا نىن . .

ئە ھەستى شىعر ياخى دەبن .

ئە بۇنى گۈلەكان وىرس دەبن . ئىدى چۈن خەم ئە كۈل نەنىم . كەتا

ئەم ساتەش بالندىكان بە باشى ئاناسىن .

سەرى بىردە پىشەۋە زىياتر بۇ ئەۋەدى بەردىۋام بىت . فرمىسكى چاۋە
ماندوۋەكانى . كەۋتە ناۋ ناۋەكەدى دەستى و . . . ناۋەكە پونىيەكەدى
نەماۋ وىنەنى شاعىرىش لەنىۋ ناۋەكەدا نەما .

بە دەنگى مىندالىك شاعىر پاچلەكى .

كە ھاۋارى دەگرد . . . برسېمە . . . برسېمە .

لەگەن وتنى نەم ووشەيەدا .

بائىندەكان ئاراميان لەدەستاۋ . دەنگى ناۋازەيان بە جارى گۇرا .

بارانەكە بوۋە تەرزەيەكى رەق و تەق .

شە با گۇرا . بۇ رەشە بايەكى بىزار كەر .

كە ھەرچى گەلاۋ گولى نىۋ باخچەكە ھەبوۋ ئە چلەكانيان بوۋنەۋەۋە
پەرتەۋازە بوۋن . بە جارىك نىۋ باخچەكە پىرېۋو ئە لايىلۇن و
پاشماۋدى سەلۋىنكەكان و باخچەكە جوانى لەدەست دا .

تارىكى بالى كىشا بەۋ ناۋەدا .

شاعىر ئاۋرى دايەۋە . بىننى مەنداللىكى جوانى ۋەش و ۋوت بە سىمى دا
دىارە . كە زۇر بىرسىيە . بەرەۋىلە مەندالەكە . ۋۇشت و پارچە يەككى بچوك
ئە نەنە ۋەقەكەي پى مابوۋ داي بە مەندالەكەۋ . بە ئەسپايى پى ۋوت .

دەنبايە . ئەم كۇمارە بى نەنە دا . ۋەك ئەۋەدى ھەست بە گىرمە گىرمى ئەو
ۋەشە بايە بىكەم . زىاتىر ھەست بە گىرمەي ناۋ سىكت دىكەم . . . ئاخىر مەن
بە باشى پەرەسلىكەي سىپى دەبىنم . مەن دەنۋىس كە نىشتەمانەكەم
كۇمارىكە بە بى نان . . بۇي گەرام . . تا ئىستەش بۇي دەگەنم .

دەنۋىس و دەبىنم . بۇ ۋەزەۋى مەنۋى . . بۇ ئەۋەدى ئىۋە كە گەۋرە بوۋى
ئە يادمان ئەكەن .

دەستىكى ھىنا بە سەرى مەندالەكە داۋ .

پى ۋوت . . ئە كام دۈزەخى ئەم نىشتەمانە ئە دايىك بوۋى .

مەندالەكە كە دەمى پىر بوۋ ئە ۋەدەنەن . بە شاعىرى ۋوت . . ئە ھەئىجەي
خۇنناۋى .

شاعىر ھەنۇستەيەكى كىردوو . . بە تەواوى بارى دەرونى تىكچوو .
چەند جارنىك بە دەورەى مىندالەكەدا . لە ھاتوچۇدا بوو . نەم وتەيەى
دەوتەو لە بەر خۇيەو .

كى وىراى دەنگى گىرى بە تەمەن .

جەشاردا لەناو مېھرى ئاگر باراندا .

كىشاي بەسەرى خۇيدا . .

ئاي خوايە گيان ھەر لە بىرم نەمايو . . بەيانى ۲/۱۶ يە دووبارە بە
شانازىو دەبىت بچىنە ناو مىژووو .

مىندالەكەى بەجى ھىشت و بە خىرايى رۇشت . . تاكو چوو نەو دىوى
باخچەكە . ھەر واش پەرەسىلكە سېيەكان بەسەر سەرى شاعىردو .
لە بانەفرىدا بوون .

چوو نىو دالانىكەو . . تارىكى و دوکەئىكى زۇر ناو دالانىكەى تەنى
بوو . سەلامى شاعىر لە چاوان وون بوو .

بە بەرزى دالانىكەو . لەوحە دارىنەيەك ھەئواسرايوو . كە نەمانەى
لى ئوسرايوو .

تەكايە ئەگەر ھاتتە دېدەننى ئەم شۇنە .

بە ئەدەبەۋە ۋەرن . . ئىرە مېژوۋى كارەساتى ئەياد ئەگراۋە .

گەر ھاتن . . با چاۋتان ئەفرۇشتىنى بە تارىكى و دلتان ھەراج
نە كەردىنى و خۇتان ئەدەبىتتە دەست قەدەر .

رۇژنامە ۲/۱۶

خاۋەننى امتىياز . بى ھە ئۆيىست و دەريارەكەننى زەمانە .

سەرنوسەر . . دلى ھە ئە بچە .

تېراز : ۵۰۰۰ دانە

نرخ . . . چەند مشتېك خەردەل و سارىن .

بە خۇيىندەۋە تەۋاۋى ئەو نوسراۋانە . كەۋتمە سەر ئەژنۇ و دىيا
لەبەرچاۋم تارىك بوو . بارىنى بارانىش ئە مېژ بوو ئەمابوو . ھەمۇو
شتېك ۋەك سەراب و بىابان دەھاتە پېش چاۋ . چەند ۋەردقەيەكم
لەنىۋ جانقاكەم دەرھىناۋو . بۇ شاعىرم نوۋسى .

ھەنگاۋەكانت ئە كەس ناچىت .

بە شانازىيە . . گۇرانى ژيانى بۇ دەئىن تۇ بە ئەفراندنى شىعرىكانت
چاوانى ھەموان . دەكەيتە چاوى ھەئۇ . دەرونمان پەرە ئە گرىھ و ئالە .
بۇ وشەكانت . ئەو تۇت سەلام مستەفا . ئاوتتەى بارانى بەختەومرى
دەبىت و مېژوويەك دەنوسىتەو . . ئە كەس بەدواى پارچە نانېكدا .
بابكاو و ئە نىشتەمانمان . بە كرى دەدرى و ئە كەس شىش جورنەتى ئەو
دەكات نازارى پەرەسىلكە سېيەكان بەدات .

تەكايە خەم مەخۇ . . چونكە بەشدارى خەمە كەئەكە بۇەكانتىن ئە
رېگەى وشە ئالتونىەكانتەو . . . دواين جار ھەستام . پارچە
ومەقەكەم كرد . بە بزماریكەو كە بەئەوھەكەدا داکوتراپوو .

دەستېك پارچە ومەقەكەى ئى كەردەوو بەردو دالانەكە بردى . . بۇم
دەركەوت . ئەو دەستە دەستى پېرۇزى گۇرانى شاعىر بوو . كە ئە تەك
سەلامدا . يادى ۲/۱۶ يان دەكردەو .

پېشېرەم رەفېق مەمەد كە
بەشەھىد (پېشېرەم) ناسراۋە
... ھونەر مەندىكى بىۋارى
شانۇ بىۋە . ئەگەل چىۋارى
نەمەر چەندىن كارى شانۇنى
كردۋە . دىيار تىرىنىان شانۇنى
(كۆرە دارىنە) بىۋە . يەككىك
بىۋە ئە ئەگتەرە

خۇشەۋىستەكانى عوسمان چىۋارى نەمەر . سالى ۱۹۶۳ ئە دايك بىۋە .
ئە ۱۹۹۱/۴/۳ كاتى ھىزىش بىردىنى ھاشىستەكان بۇ ناۋ شارى سلىمانى ئە
گىردى مامە يارە دۋاى شەرىكى سەخت سەربەرزانە شەھىد بىۋە .

﴿ دوا وىستگە ﴾

ژيان ئە ساتە وەختەكانى ئەدايكبۇنماندا بە نارامى دىتە بوون و
لەنىو خەيالە جوانەكاندا بىشك ژيان بەرى دەكەين . . . تا
دەگەينە ئەو ناراستەيەى كە ژيان ھەمىشە ئەگەن مەزۇنەكاندا ئە
دووبارەبۇنەوودايە . بۇيە ئىمەى مەزۇنەش سات ئەدواى سات
بەشۇن رىگەى دووبارەبوونەوودى ژياندا دەگەرىن تا ئەوودى
ماندووبۇنى مەزۇنە دەگمەنەكان ئەياد نەكرىن .

{ ئازاد پىتجوىتى }

(سوپاس و پیرانین)

- هونه رمه ند ئاکو ئاکوی
- هونه رمه ند ره وه ند پیتجویتی .
- به ریز .. کاک توفیقی حه لواچی .
- به ریز .. کاک ره ئوف ره باتی .
- کاک شکار جه لال .
- کاک توانا ره زا .
- کاک شه مال حمه غریب
- کاکه حه مهی هه نگوین .
- کاک نه بهز غه ریب .
- وه هه موو ئه و به ریزانهی هه ناسه یان له گه ل
- هه ناسه ی ئه م کتیه دا بووه .

دوینی تیرامانم بۆ ناسینی ژیان به جزوری باران بوو

جوانی خولقا بوو دل تامه زرو بوو

ژیان له رێردوی راسته قینه لاینه دا بوو ، به لام نه مرو

نه بارانیك به ویستی من . نه دلیکی پاراو بۆ نه شقی ژیان

نه هه سه ده تیک بۆ ویژدان ههستی پی نا کرێ

سبه یینانیش تاریکی و هه ر تاریکی ....

که وایه بۆ نه وهی دهروازهی نه و تاریکیه بۆ نه به د دا بخه یین وهرن

بابه هاوړیتی باران له سایه ی

نه و مرقانه ی دهگمه نن و چانیك بده یین .....

Aw Mrovanay Dagmann

By : Azad Penjweny

Kurdistan 2017